

У К Р А І Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

П Р О Є К Т Р І Ш Е Н Н Я

Про затвердження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2023 рік та основні напрямки розвитку на 2024-2025 роки

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та статті 18 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», розглянувши внесений Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2023 рік та основні напрямки розвитку на 2024-2025 роки, обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2023 рік та основні напрямки розвитку на 2024-2025 роки (далі – Програма), що додається.
2. Одеській обласній державній (військовій) адміністрації забезпечити виконання завдань і пріоритетних напрямків розвитку області.
3. Постійним комісіям обласної ради розглядати на своїх засіданнях питання про хід виконання Програми та за результатами розгляду вносити відповідні пропозиції.
4. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії обласної ради.

*Проект рішення підготовлено
Департаментом економічної політики та
стратегічного планування Одеської
обласної державної адміністрації та
внесено на розгляд головою (начальником)
Одеської обласної державної (військової)
адміністрації*

Додаток
до рішення обласної ради
від _____ 2023 року
№ _____

ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2023 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ НА 2024-2025 РОКИ

Зміст Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2023 рік та основних напрямків розвитку на 2024-2025 роки	
ВСТУП.....	4
1. АНАЛІЗ ТА ДИНАМІКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ У 2021-2022 РОКАХ.....	5
ЦІЛІ ТА ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	32
2. ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	32
3. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	33
3.1. Промисловість.....	33
3.2. Регуляторна політика та розвиток підприємництва.....	35
3.3. Агропромисловий комплекс.....	35
3.4. Транспортна інфраструктура та морегосподарський комплекс.....	37
3.5. Дорожньо-транспортне господарство.....	39
3.6. Будівництво та житлова політика.....	40
4. РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ.....	41
4.1. Реформування відносин власності.....	41
4.2. Управління об'єктами комунальної власності.....	42
4.3. Цифрова трансформація та надання адміністративних послуг.....	43
5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА.....	44
6. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ.....	45
7. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА.....	47
7.1. Демографічна ситуація, розвиток ринку праці та створення робочих місць.....	47
7.2. Грошові доходи населення, заробітна плата, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати.....	48
7.3. Соціальне забезпечення.....	48
7.4. Житлово-комунальне-господарство.....	49
8. ГУМАНІТАРНА СФЕРА.....	50
8.1. Освіта.....	50
8.2. Підтримка сім'ї, дітей та молоді.....	52
8.3. Охорона здоров'я.....	53
8.4. Культура.....	55
8.5. Фізична культура і спорт.....	56
8.6. Туристично-рекреаційна галузь.....	57
8.7. Розвиток громадянського суспільства.....	57
9. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ.....	59
10. Основні показники соціально-економічного розвитку Одеської області на 2023 рік.....	61
11. Регіональні програми, реалізація яких здійснюватиметься у 2023-2025 роках.....	62
12. Основні напрямки розвитку та пріоритетні проекти на 2024-2025 роки.....	66

ВСТУП

Програма соціально-економічного та культурного розвитку області на 2023 рік та основні напрямки розвитку на 2024-2025 роки (далі – Програма) розроблена Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією у взаємодії з територіальними органами центральних органів виконавчої влади на виконання Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанов Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного та соціального розвитку та складання проекту державного бюджету», від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки» та відповідно до пріоритетів, визначених у стратегічних документах Уряду та основних напрямів розвитку, визначених у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року.

Програма відповідає стратегічним та операційним цілям, напрямкам Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695, Стратегії розвитку Одеської області на період 2021-2027 роки (рішення обласної ради від 03.03.2020 № 1228-VII (зі змінами).

У зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України на частині території області внаслідок ракетних ударів пошкоджено об'єкти критичної та соціальної інфраструктури, об'єкти житлового фонду.

Головною метою Програми є подолання нових викликів, що постали перед країною в цілому та регіоном внаслідок повномасштабної війни, а саме: відновлення і розбудова транспортної, медичної, соціальної, комунальної, виробничої інфраструктури та житла, інфраструктури енергетики, зв'язку, військової інфраструктури і військово-промислового комплексу, структурна модернізація та перезапуск економіки, повернення внутрішньо переміщених осіб, створення безпечних умов для їх проживання. Програма також передбачає заходи з подолання безробіття, підтримки сімей з дітьми, вразливих верств населення, осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок війни, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини.

У Програмі наведено аналіз та тенденції економічного і соціального розвитку області за 2022 рік, визначені актуальні питання та основні завдання економічного і соціального розвитку області на 2023-2025 роки.

В умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації органи державної статистики в Україні позбавлені можливості забезпечити збір, аналіз та поширення статистичної інформації. Відповідно, наразі немає повної статистичної інформації щодо поточної ситуації.

1. АНАЛІЗ ТА ДИНАМІКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ У 2021-2022 РОКАХ

За підсумками 2021 року індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту склав **106,2 %** (по Україні 103,4 %) (попередні дані). У 2022 році очікується падіння індексу ВРП на $\approx 25-27$ %.

ФІНАНСИ

За 2022 рік до зведеного бюджету області надійшло **73 350,1 млн грн**, виконання плану 117,1 % (+ 10 730,3 млн грн), темп росту до 2021 року склав 67,9 % або зменшення на 34 631,3 млн грн, у тому числі:

✓ до державного бюджету надійшло **47 369,9 млн грн**, темп росту 126,3 %, (+ 9 869,5 млн грн) темп росту 55,3 % або зменшення на 38 267,7 млн грн;

✓ до місцевих бюджетів надійшло **25 980,2 млн грн**, виконання плану 103,4 % (+ 860,7 млн грн) темп росту 116,3 % або зростання на 3 636,5 млн грн, у тому числі:

- загальний фонд – **24 539,3 млн грн**, виконання 101,4 % (+ 337,1 млн грн);

- спеціальний фонд – **1 440,9 млн грн**, виконання 157,1 % (+ 523,7 млн грн).

Одними з основних бюджетоутворюючих податків місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб, який складає 67,0 % місцевих бюджетів, та плата за землю – 11,6 %, які за 2022 рік склали:

- ПДФО надійшло **16 435,7 млн грн**, виконання плану **106,9%** (+ 1 057,5 млн грн) темп росту **133,7 %** або зростання на **4 146,5 млн грн**;

- плата за землю надійшло **2 834,53 млн грн**, виконання плану становить **95,6 %** (- 130,3 млн грн) темп росту **93,1 %** або зростання на **210,7 млн грн**.

Із 99 місцевих бюджетів виконання планових показників забезпечено по **74 бюджетах** (74,7 % загальної кількості) з обсягом перевиконання **1 405,3 млн грн**, не виконано **25 бюджетів** (25,3 % загальної кількості) на суму **544,6 млн грн**.

До обласного бюджету за 2022 рік (без трансфертів) надійшло **3 797,7 млн грн**, виконання плану **101,6 %** (+ 59,2 млн грн). До 2021 року забезпечено зростання надходжень на **611,8 млн грн** з темпом росту **119,2 %**.

Видатки місцевих бюджетів по області за 2022 рік становлять **28 098,8 млн грн**.

На захищені статті видатків спрямовано **17 626,0 млн грн** або **45,6 %** загального обсягу видатків.

Із передбачених на 2022 рік субвенцій з державного бюджету на суму **9459,2 млн грн** надійшло фінансування в обсязі **8 184,2 млн грн** або **86,5 %** річного обсягу.

На соціально-культурну сферу направлено **15003,5 млн грн** або **65,5 %** загального обсягу видатків, із них найбільші обсяги направлені на освіту – **48,2 %**, соціальний захист – **7,4 %**, охорона здоров'я – **4,6 %**, культура и мистецтво – **4,0 %**.

Обсяг капітальних видатків за 2022 рік **2 176,3 млн грн**.

ПРОМИСЛОВІСТЬ

Протягом 2016-2021 років область за показником індексу промислової продукції займала лідерські позиції та посідала місця у першій п'ятірці серед регіонів країни. Спостерігалось постійне зростання обсягу реалізованої промислової продукції у 2021 році він становив 946 99,0 млн грн (порівняно з 2020 роком – 134,4 %). Найбільше реалізовано продукції підприємствами харчової промисловості (28,8 % до загального обсягу), з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (27,6 %), з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (19,7 %), машинобудування (7,1 %), металургії (6,5 %).

В умовах війни бізнес зосереджується на необхідності збереження життя та здоров'я працівників підприємств і виробничих потужностей, а також виробництві та реалізації продукції для забезпечення економічної спроможності нашої країни протистояти викликам війни. Попри військові дії, компанії Одещини за 2022 рік експортували товарів на **2400,4 млн дол. США**, що на 41,4 % більше у порівнянні з 2021 роком. Незважаючи на значні фінансові втрати в умовах війни низка компаній з іноземним капіталом та підприємств-експортерів активно інтегрують соціальні проблеми у діяльність компаній та взаємодіють з зацікавленими сторонами, зокрема надають допомогу місцевим територіальним громадам та військовим формуванням ЗСУ.

Підприємства харчової промисловості розширюють асортимент продукції, що виробляється, та, враховуючи реалії часу, збільшують частку продукції з мінімальними затратами для її споживання.

Додатковими факторами підтримки промислового виробництва стало розширення споживчого попиту на внутрішньому ринку за рахунок програм підтримки підприємців та населення з боку держави.

Так, в рамках реалізації Державної програми «Доступні кредити: 5-7-9%» в Одеській області укладено понад 3,3 тис. кредитних договорів з підприємцями області на суму понад 11,4 млрд грн. Це **3 місце** серед регіонів країни за сумою виданих кредитів.

Обласною державною (військовою) адміністрацією відстежуються показники промислового виробництва та в межах компетенції вживаються заходи щодо забезпечення функціонування промислових підприємств регіону в умовах воєнного стану.

РЕГУЛЯТОРНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА

На **01 січня 2023 року** в області здійснювали діяльність (сплачували податки) **136,1 тис. суб'єктів малого та середнього підприємництва**:

- фізичних осіб-підприємців – 105,5 тис. (77,5 %);
- малих підприємств – 29,8 тис. (21,9 %);
- середніх підприємств – 843 (0,6 %).

Найбільше суб'єктів малого та середнього підприємництва здійснювали діяльність у сфері оптової та роздрібною торгівлі (40,9 %), інформації та телекомунікацій (8,7 %), операцій з нерухомим майном (7,0 %), професійної, наукової та технічної діяльності (5,8 %), транспорту (5,5 %), сільського

господарства (4,9 %), промисловості (4,5 %), готельно-ресторанного господарства (4,5 %), адміністративного, допоміжного обслуговування (3,2 %), будівництва (3,0 %).

Абсолютний приріст новостворених юридичних осіб склав + **1 036 од.**, фізичних осіб-підприємців – - **2 282 од.**

За січень-грудень 2022 року від суб'єктів малого та середнього підприємництва у вигляді податків та обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів надійшло **16,1 млрд грн (- 13,0 % до відповідного періоду попереднього року)**, що становить 33,0 % загальної суми бюджетних надходжень (без урахування митних платежів):

- державний бюджет – 7,9 млрд грн (-13,4 % до відповідного періоду попереднього року);

- місцевий бюджет – 8,1 млрд грн (-12,6 % до відповідного періоду 2021 року та складає 32,8 % загальної суми надходжень до місцевого бюджету).

Відповідно до порядків, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 28, урядом реалізується державні програми «Доступні кредити 5-7-9 %» (далі – Програма 5-7-9), «Доступна іпотека 7 %» та «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9 %».

У зв'язку із введенням воєнного стану та з метою підтримки суб'єктів підприємництва можливість скористатися Програмою 5-7-9 було розповсюджено за цілями та напрямками на великий бізнес, державні підприємства, передбачено можливість надання пільгових кредитів на релокацію підприємств та подолання наслідків воєнної агресії російської федерації, збільшено максимальну суму кредиту до 60 млн грн, а також передбачено окремі умови фінансування сільськогосподарських товаровиробників.

До початку повномасштабного воєнного вторгнення росії найбільшим роботодавцем був середній та малий бізнес. Сьогодні МСБ зазнають різного впливу воєнних дій, в залежності від свого місця розташування.

Вплив війни на малий та середній бізнес також відрізняється, залежно від галузі. Так, МСБ сфери послуг страждають через скорочення населення в містах, що викликає як скорочення попиту на окремі види послуг (готельний та ресторанний бізнес, салони краси, надавачі позашкільних освітніх послуг, тощо), так і скорочення пропозиції висококваліфікованих спеціалістів (ІТ сектор, експерти в сфері фінансових, дизайнерських та консалтингових послуг).

Найактуальніші питання, які постали перед бізнесом:

- через втрату постачальників та клієнтів компаніям необхідно створювати нові ланцюги створення вартості;

- потрібні фінанси для поповнення обігових коштів;

- забезпечення дерегуляції ведення бізнесу є одним із важливих заходів для підтримки бізнесу;

- через мобілізацію – брак кваліфікованої робочої сили.

Для підтримки та відновлення функціонування підприємництва у повоєнний період необхідно забезпечити фінансову підтримку, спрощення регуляторних процедур, проведення роз'яснювальної та агітаційної роботи щодо наявних інструментів підтримки малого і середнього бізнесу.

АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС

Погодні умови 2022 року були несприятливими для агротоваровиробників області. Формування врожаю озимих, ярих зернових і зернобобових та технічних культур відбулося в умовах недостатнього вологозабезпечення, тривалого дефіциту ефективних опадів, незадовільного та критичного зволоження ґрунту, зниження відносної вологості повітря до 30 % і менше та інших посушливих явищ.

Зазначені чинники негативно вплинули на урожайність всіх сільгоспкультур та якість отриманої продукції.

Урожайність зернових культур зменшилася у порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 38,4 %, соняшнику на 38,7 %, ріпаку на 25,3 %, кукурудзи на 54,9 %.

За даними Головного управління статистики в Одеській області, на 1 грудня 2022 року в усіх категоріях господарств зібрано 3045,9 тис. т зерна, що менше ніж у 2021 році на 41,9 % (було 5245,2 тис. т).

Урожайність зернових культур склала 26,3 ц/га, що менше минулорічного показника на 16,4 ц/га або 38,4 %.

Валовий збір основної продовольчої культури – пшениці становив 1743,1 тис. т, що менше ніж в 2021 році (2731,0 тис. т) на 36,2 %. Разом з тим, такий валовий збір пшениці повністю забезпечує річну потребу жителів регіону в продовольчому зерні – 320 тис. т, насіння – 140 тис. т та дає можливість реалізувати 1,0 млн т зерна на аграрному ринку для поповнення обігових коштів господарств.

Валовий збір соняшнику склав 597,1 тис. т, що менше минулого року на 37,3 % (було 952,2 тис. т), ріпаку 268,9 тис. т, що менше на 10,6 % (було 300,8 тис. т), картоплі 295,6 тис. т, що менше на 10,7 % (було 331,0 тис. т), овочів 183,9 тис. т, що менше на 21,7 % (було 234,8 тис. т), плодів та ягід 88,5 тис. т, що більше на 3,2 % (було 85,8 тис. т).

Основні показники тваринництва

	Січень-грудень 2021 року	Січень-грудень 2022 року	Відхилення 2022 року до 2021 року, %	Січень-грудень 2021 року	Січень-грудень 2022 року	Відхилення 2022 року до 2021 року, %
Виробництво:	Усі категорії господарств			У т.ч. с/г підприємства		
М'ясо худоби та птиці (тис. т)	47,1	45,2	- 4,0	12,5	11,3	- 9,6
Молоко (тис. т)	291,4	286,6	- 1,6	22,2	21,3	- 4,1
Яєць (млн шт.)	137,4	117,8	- 14,3	2,1	0	0
Чисельність худоби та птиці:						
Великої рогатої худоби (тис. голів)	136,9	132,8	- 3,0	14,5	14,5	-
у т.ч. корів	84,0	82,6	- 1,7	6,5	6,3	- 3,1
Свиней (тис. голів)	125,7	132,1	+ 5,1	69,9	72,8	+ 4,1
Овець та кіз (тис. голів)	263,1	255,3	- 3,0	25,6	23,1	- 9,8
Птиці (тис. голів)	1852,9	1716,2	- 7,4	73,0	8,7	- 88,1

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА ТА МОРЕГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС

З початку збройної агресії російської федерації діяльність регіональної влади зосереджена на всебічній підтримці наших військових, постраждалих регіонів країни, тимчасово переміщених осіб, нарощуванні економічних можливостей і беззаперечно – на захисті населення та створення сприятливих умов для його життєдіяльності.

Ракетні атаки по транспортно-логістичній інфраструктурі, блокування росією морських портів України – все це не тільки призупинило експорт вітчизняних товарів, а й призвело до різкого зростання цін на пшеницю, кукурудзу та соняшникову олію на світових ринках. Тому виникла необхідність переорієнтувати постачання основних товарів вітчизняного експорту на альтернативні маршрути з використанням усіх видів транспорту, зокрема водного, залізничного та автомобільного. Залізниця і автотранспорт, стали надійною альтернативою морським постачанням, а можливість повноцінної роботи лише трьох українських морських портів: Рені, Ізмаїл, Усть-Дунайськ (порту пункт Кілія) набуло пріоритетного значення.

За 12 місяців 2022 року вантажопереробка в морських портах Одеської області склала 51,24 млн т, що становить 47,8 % від показників січня-грудня 2021 року.

Вантажопереробка експортних вантажів в морських портах області склала 43,87 млн т (53,5 %), імпортних – 5,39 млн т (32,9 %). Перевалка транзитних вантажів склала 1,81 млн т (21,4 %). Каботаж – 168,16 тис. т (47,9 %).

Загальні обсяги переробки вантажів стивідорними компаніями в морських портах Одеської області за січень-грудень 2022 року

Період	січень-грудень		
	2021 рік, тис. т	2022 рік, тис. т	Виконання, %
Порти Одеської області, всього	107 179,67	51 237,81	47,8
Експорт	81 990,35	43 868,88	53,5
Імпорт	16 381,01	5 391,68	32,9
Транзит	8 457,55	1 809,09	21,4
Внутрішнє сполучення	350,76	168,16	47,9
Морський порт «Південний»	53 470,41	15 280,12	28,6
Експорт	42 520,16	13 079,96	30,8
Імпорт	6 289,46	1 533,82	24,4
Транзит	4 559,31	658,81	14,5
Внутрішнє сполучення	101,48	7,53	7,4
Морський порт Чорноморськ	25 638,68	11 761,68	45,9
Експорт	21 041,89	10 553,59	50,2
Імпорт	3 715,83	1 073,95	28,9
Транзит	871,55	134,14	15,4
Внутрішнє сполучення	9,41		
Одеський морський порт	22 565,48	7 690,85	34,1
Експорт	15 297,54	6 734,52	44,0
Імпорт	6 088,77	838,90	13,8
Транзит	1 032,53	95,43	9,2
Внутрішнє сполучення	146,64	22,00	15,0

Беручи до уваги блокування портів України було забезпечено стабільну роботу логістичних маршрутів відправлення вантажів, у тому числі зернових, через порти Дунаю, переробка вантажів через дунайські порти – Рені, Ізмаїл, Кілія збільшена у 3 рази (16,5 млн т вантажів за 12 місяців 2022 року проти 5,5 млн т за аналогічний період 2021 року), у тому числі експорт у 4,3 рази (13,5 млн т проти 3,1 млн т). За 2022 рік портами Дунаю перевалено 6,6 млн т зернових.

Завдяки поверненню контролю над островом Зміїний, з початку липня відкрито рух каналом гирла Бистре суднового ходу з річки Дунай до Чорного моря, що дозволило розвантажити рейд каналу Суліна та прискорити експорт зернових.

З липня станом на сьогодні 484 торговельних суден з українською аграрною продукцією пройшли каналом гирла Бистре (868 разом із Сулінським каналом).

Переробка вантажів в дунайських морських портах за 12 місяців 2022 року

Період	2021 рік, тис. т	2022 рік, тис. т	2022 р. до 2021 р., %
Дунайські порти Одеської області, всього	5 505,10	16 505,16	зб. у 3 р.
Експорт	3 130,76	13 500,81	зб. у 4,3 р.
Імпорт	286,95	1 945,01	зб. у 6,8 р.
Транзит	1 994,16	920,71	46,17
Внутрішнє сполучення	93,23	138,63	148,70
Ізмаїльський морський порт	4 070,60	8 893,11	зб. у 2,2 р.
Експорт	3 009,52	7 421,49	зб. у 2,5 р.
Імпорт	256,52	1 269,80	зб. у 5р.
Транзит	711,53	130,72	18,4
Внутрішнє сполучення	93,03	71,10	76,4
Ренійський морський порт	1 370,20	6 826,30	зб. у 5 р.
Експорт	60,94	5 427,27	зб. у 89 р.
Імпорт	26,63	604,91	зб. у 22,7 р.
Транзит	1 282,63	789,99	61,6
Внутрішнє сполучення		4,13	
Порт «Усть-Дунайськ» (Кілія)	64,30	785,75	зб. у 12,2 р.
Експорт	60,30	652,05	зб. у 10,8 р.
Імпорт	3,80	70,30	зб. у 18,5 р.
Внутрішнє сполучення	0,20	63,40	зб. у 317 р.

З метою забезпечення стабільної зовнішньоторговельної діяльності Міністерством інфраструктури України зосереджено увагу на підвищенні ефективності роботи Дунайського морського кластеру. Порти, які розташовано в Дунайському регіоні, працюють у штатному режимі, нарощують вантажну базу, збільшують обробку суден біля причалів.

За умови системних інвестицій та виконання програми з модернізації портів на Дунаї можливо збільшити їхню потужність до 25 млн т вантажів на рік.

22 липня 2022 року представники України, Туреччини та ООН підписали у Стамбулі **Ініціативу щодо безпечного транспортування зерна та продуктів харчування з українських портів**, яка розблокувала українські морські порти «Одеса», «Чорноморськ» і «Південний» для експорту зерна та добрив.

У рамках ініціативи станом на 12 грудня 2022 року із українських портів прямують до країн Азії, Європи та Африки 545 суден, з 13,7 млн т агропродукції, а саме: кукурудза – 6,0 млн т, пшениця – 4,1 млн т, соняшникова олія – 830 тис. т, ячмінь – 670 тис. т, ріпак – 865 тис. т, шрот – 705 тис. т, соняшник – 272 тис. т.

Завдяки підписаній ініціативі порти «Великої Одеси» поступово нарощують вантажопереробку.

Вперше за останні 20 років з 11 серпня 2022 року розпочато виконання пасажирських перевезень через Дністровський лиман між смт Овідіополь та м. Білгород-Дністровський. Вже перевезено понад 8,3 тис. пасажирів.

В умовах тимчасової неможливості переміщення товарів морським сполученням внаслідок блокування морських портів та мінування акваторії Чорного моря російською федерацією, очевидним стає зростання потенціалу залізничного та автомобільного транспорту в логістиці експорту продовольчих товарів та сільськогосподарської продукції.

Вантажовідправники та перевізники вимушені змінювати логістику експортних перевезень, спрямовуючи вантажі на західні прикордонні переходи, які не розраховані під перевалку великих обсягів зерна та руди. Загальна пропускна спроможність наприклад, «зернових» маршрутів становить близько мільйона тонн на місяць, а у мирний час через порти вивозилося приблизно 4-5 млн т на місяць.

З метою розширення пропускної спроможності інфраструктури у сполученні Україна – ЄС та забезпечення безперервності перевізного процесу в період активних військових дій, 22.08.2022 відновлено залізничне сполучення з Республікою Молдова, а саме **відкрито оновлену залізничну ділянку Березине (Україна) – Басарабьяска (Молдова)** протяжністю 20,9 км (яка не працювала понад 20 років).

Наявність залізничного сполучення від станції Березине в Тарутинському районі Одеської області до станції Басарабьяска дасть можливість здійснювати вантажні та пасажирські перевезення до країн Європи з Одеського регіону.

Наразі це головний залізничний маршрут для сполучення Одеси та Дунайських портів – «Рені» та «Ізмаїл». Вважається, що об'єм вантажоперевезень на цій ділянці становитиме в середньому 10 млн т на рік.

Паралельно триває розвиток інших логістичних проєктів, які сприятимуть експорту української продукції на зовнішні ринки. Зокрема, **розвитку залізничного сполучення між пунктом Джурджулешти на українсько-молдавському кордоні та румунським портом Галац.**

У червні 2022 після ремонту було відкрито ширококоліїну залізницю до дунайського річкового порту Галац із молдавського річного порту Джурджулешти. Ця колія з'єднана з українським портом Рені. Відтоді вантажні потяги, що йдуть з України через Республіку Молдова, можуть вивантажувати зерно безпосередньо в порту Галац, без необхідності перевантаження на кордоні.

Завдяки реалізації зазначених проєктів Україна налагодить залізничне сполучення з Молдовою в обхід Придністров'я та отримає додаткові логістичні можливості для експорту/імпорту продукції через порти Румунії.

На сьогоднішній день через бойові дії на території України та запроваджений військовий стан повітряний простір України закритий для польотів цивільної авіації, що унеможливило операційну діяльність як українських, так і іноземних авіакомпаній та призвело до призупинення надання ДП «Украерорух» послуг з аеронавігаційного обслуговування.

Українські авіакомпанії з метою збереження своєї операційної діяльності, сертифікатів експлуатанта та тимчасового працевлаштування персоналу шукають можливість базування свого флоту в європейських країнах.

БУДІВНИЦТВО ТА ЖИТЛОВА ПОЛІТИКА

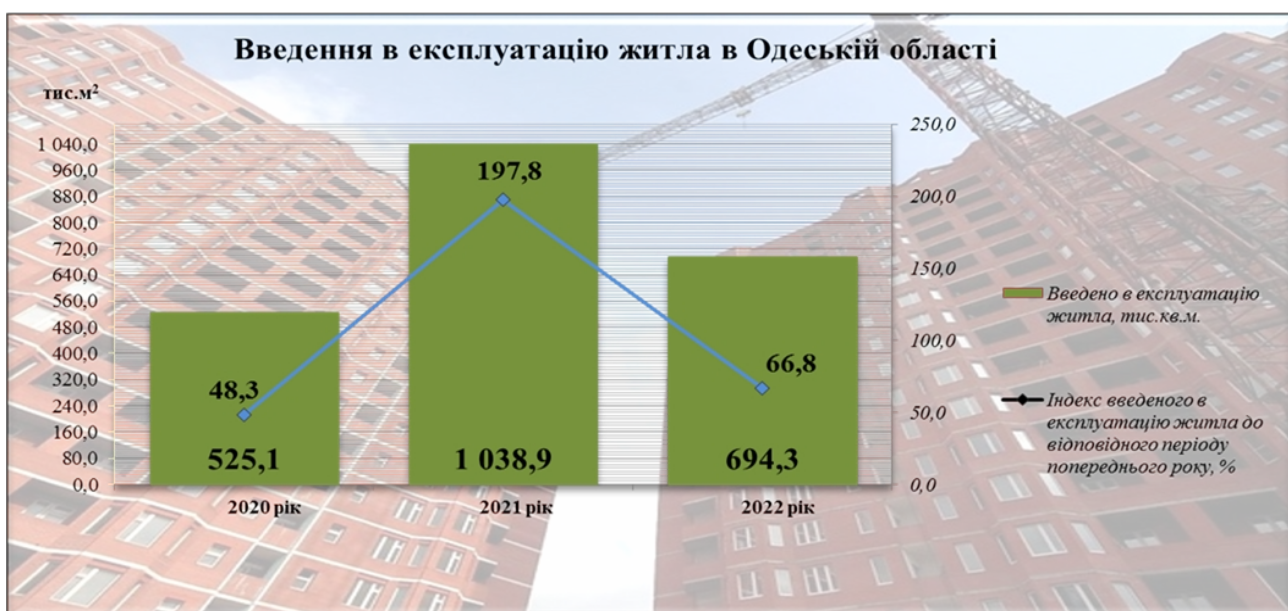
У 2021 році виконано будівельних робіт на суму 35 693,3 млн грн. Індекс будівельної продукції порівняно з 2020 роком становив 103,9 % (по Україні – 106,8 %).

Серед регіонів України у зазначеному періоді Одеська область за обсягами будівельних робіт, виконаних власними силами, посіла **2 місце** після м. Київ. Частка обсягу будівельних робіт Одеської області у загальному обсязі становить 13,8 %.

У 2022 році у порівнянні з 2021 роком обсяги виконаних будівельних робіт в умовах воєнного стану суттєво скоротились.

У 2022 році в регіоні **введено в експлуатацію 694,3 тис м² загальної площі житла, що на 33,2% менше** в порівнянні з 2021 роком.

Серед регіонів України у зазначеному періоді Одеська область за обсягами введеного в експлуатацію житла посіла **4 місце**, за темпами зростання введеного в експлуатацію житла – **10 місце**. Частка Одеської області в загальному обсязі введеного в експлуатацію житла – **9,8%**.

У міських поселеннях прийнято в експлуатацію 518,9 тис м² загальної площі житла (74,7% загального обсягу), у сільській місцевості – 175,4 тис м² (25,3%). Обсяги прийнятого в експлуатацію житла в міських поселеннях порівняно з 2021 роком зменшились на 29,1%, у сільській місцевості - на 42,9%.

В одноквартирних будинках прийнято в експлуатацію 22,6% загальної площі житлових будівель, або 157,2 тис м², у будинках із двома і більше квартирами – відповідно 77,4%, або 537,1 тис м² загальної площі.

В Одеському районі прийнято в експлуатацію 95,0% від загального обсягу площі житла.

ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНЕ ГОСПОДАРСТВО

У 2022 році сформовано перелік робіт, за програмами Президента, а саме:

- «Велике будівництво» – 16 об'єктів;
- «Велика реставрація» – 3 об'єкта;

- «Велике зрошення» – 12 об'єктів;
- «Ремонт харчоблоків опорних закладів освіти» – 26 об'єктів;
- «Будівництво автомобільних доріг» – 1 об'єкт;
- «Капітальний ремонт автомобільних доріг» – 19 об'єктів;
- «Капітальний ремонт комунальних вулиць» – 24 об'єкти;
- «Поточний середній ремонт автомобільних доріг» – 7 об'єктів.

Однак, у зв'язку з введенням на території України в дію правового режиму воєнного стану з 24 лютого 2022 року, відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64, фінансування на зазначені програми призупинено.

Департамент капітального будівництва та дорожнього господарства облдержадміністрації проводить постійний облік та аналіз пошкоджених/зруйнованих об'єктів внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (на 13.12.2022 – 720 об'єктів). Також, разом з представниками компаній забудовників житлових будинків, сформовано та надано перелік квартир під викуп державою для забезпечення потреб внутрішньо переміщених осіб, що втратили житло внаслідок агресії. З квітня 2022 року постійно проводиться моніторинг щодо наявних підприємств будівельної індустрії із зазначенням проєктної потужності та фактичного об'єму виробництва в Одеській області для подальшого залучення їх в процесі відбудови країни.

Також подано об'єкти, що були пошкоджені внаслідок збройної агресії російської федерації проти України до програми Президента України швидкого відновлення «Fast Recovery», а саме: багатопверхові житлові будинки; приватні будинки; адміністративні будівлі; інженерні мережі.

Виконуються протиаварійні невідкладні роботи на будівлі-пам'ятці національного значення – «Нова Біржа» Одеська обласна філармонія, за адресою: м. Одеса, вул. Буніна, 15. Виконуються роботи з встановлення систем пожежної сигналізації на об'єкті «Амбулаторія загальної практики-сімейної медицини» по вул. Центральна, 1 Б, смт Захарівка, проводяться роботи з ремонту (реставрації) системи опалення на об'єкті «Ремонт (реставраційний) системи опалення будівлі КУ «Одеська обласна універсальна наукова бібліотека імені М.С. Грушевського» по вул. Троїцька, 49/51, м. Одеса.

В серпні 2022 року було сформовано та подано для участі у конкурсному відборі Міністерства розвитку громад та територій України «Програма з відновлення України» 10 проєктів.

Проводяться аварійні, відновні роботи та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення. На сьогодні відремонтовано 527,7 тис. м² зазначених доріг. Виконано робіт по зимовому утриманню доріг (зима 2021-2022) на 28,6 млн грн. Роботи проводяться в межах наявного фінансування. На 01.12.2022 кошти Дорожнього фонду надійшли в сумі 148,2 млн грн, або 16,1 % до плану.

Виконано роботи по капітальному ремонту автомобільної дороги загального користування місцевого значення в межах авансового платежу, виданого в грудні 2021 року.

УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Відповідно до статті 15 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», рішення Одеської обласної ради від 22.09.2006 №73-V «Про майно спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області, управління якими здійснює обласна рада» розпорядженням голови облдержадміністрації від 21.04.2017 № 318/А-2017 «Про покладання управління окремими об'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області на структурні підрозділи облдержадміністрації» функції з управління 132 об'єктами спільної власності територіальних громад області покладені на відповідні структурні підрозділи обласної державної адміністрації.

Очікувані надходження до обласного бюджету від оренди комунального майна на 2022 рік затверджені у сумі 12 415,50 тис. грн, фактично за 12 місяців 2022 року надійшло 10 273,9 тис. грн, що становить 82,8 % до річного плану.

Очікувані надходження до обласного бюджету частини чистого прибутку на 2022 рік затверджено у сумі 35,2 тис. грн., фактично за 12 місяців 2022 року надходження до обласного бюджету за рахунок відрахування обласними комунальними підприємствами частини чистого прибутку становили 6,7 тис. грн.

На 01.01.2023 року фактичне надходження до обласного бюджету за рахунок відрахування обласними комунальними підприємствами частини чистого прибутку становить 6,7 тис. грн, або 19,0% до річного плану.

РЕФОРМУВАННЯ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ

Протягом звітного періоду 2022 року прийняті зміни та доповнення до Закону України «Про оренду державного та комунального майна» та Закону України «Про приватизацію державного майна».

За результатами аукціонів, що відбулись, загальна сума продажу склала 10,2 млн грн.

Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській області здійснює контроль за 960 договорами оренди державного майна, які укладені з фізичними та юридичними особами безпосередньо регіональним відділенням, гідно вимог чинного законодавства.

Протягом 12 місяців 2022 року до Державного бюджету України надійшло коштів за оренду державного майна у сумі близько 120,0 млн грн.

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛАСТІ ТА НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

В Одеській області функціонує мережа із 72 центрів надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП) та 63 віддалених робочих місць.

Спеціалістами ЦНАП Одеської області надано 320 933 адміністративних послуг (в середньому за місяць – 35 559 послуг).

За 2022 рік створено та розпочали функціонувати 12 центрів надання адміністративних послуг у Вигодянській, Мологівській, Дачненській, Дальницькій, Нерубайській, Городненській, Лиманській, Великодальницькій, Павлівській, Кароліно-Бугазькій, Зеленогірській та Маяківській територіальних громадах.

Субвенцію з державного бюджету на розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг отримали територіальні громади Балтської міської ради, Великомихайлівської, Чорноморської, Таїровської селищних рад.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11.08.2021 № 864 «Питання організації моніторингу якості надання адміністративних послуг» проводяться заходи щодо підключення ЦНАП до електронних інформаційних систем. Наразі **65** ЦНАП підключено до системи моніторингу якості надання адміністративних послуг та забезпечено безперебійну передачу даних до неї, визначених відповідно до порядку інформаційної взаємодії. **63** ЦНАП запровадили комплексну послугу «єМалятко».

Розвиток швидкісного Інтернету. Забезпечення населених пунктів та соціальних об'єктів Одеської області широкодоступним доступом до Інтернету у рамках Інтернет-субвенції 2021-2022.

Одеська область забезпечена Інтернетом на 80%. Одним з пріоритетних напрямків розвитку швидкісного Інтернету (не менше 100 Мбіт/с) є підключення закладів соціальної інфраструктури: закладів освіти, охорони здоров'я, бібліотек, ЦНАП, будинків культури, сільських клубів тощо. Для забезпечення 100 % підключення до Інтернету триває безперервна робота з територіальними громадами у цьому напрямку.

Інтернет-субвенцію розподілено між 32 громадами Одеської області, 204 населеними пунктами та 552 закладами соціальної інфраструктури (школи, дитсадки, бібліотеки, будинки культури тощо). У рамках Інтернет-субвенції підключено 171 населений пункт та 429 соціальних об'єктів в Одеській області. Наразі йдуть завершальні роботи з підключення населених пунктів та соціальних об'єктів у рамках Інтернет-субвенції.

До системи електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ) підключено 89 громад Одеської області.

Відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 29.09.2021 № 977/од-2021 впроваджено систему електронного документообігу «АСКОД» з використанням електронного підпису в:

- Одеській обласній державній (військовій) адміністрації та її структурних підрозділах (апарат і 21 підрозділ, в системі працює понад 570 користувачів);
- 7 районних державних адміністраціях (понад 130 користувачів);
- Одеській обласній раді (в системі працює понад 290 користувачів);
- 6 комунальних підприємствах Одеської обласної ради (в системі працює понад 30 користувачів).

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

У 2022 році Одеська область залишалася ключовим транспортно-логістичним хабом з експорту української продукції. Так у 2022 році експорт товарів становив **2400,4** млн дол США, що на **41,4 %** (702,6 млн дол США) **більше** порівняно з 2021 роком, а імпорт товарів – **2121,5** млн дол США та **зменшився на 8,2 %** (189,6 млн дол США).

Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами склало 278,9 млн дол США (у 2021 році сальдо було негативне – 613,3 млн дол США).

Зовнішньоторговельні операції проводилися із партнерами із **156 країн світу**.

Основу товарної структури експорту області склали: *продукти рослинного походження* (1410,8 млн дол. США – 58,8 % від загального експорту товарів); *жири та олії тваринного або рослинного походження* (512,6 млн дол. США – 21,4 %); *готові харчові продукти* (112,5 млн дол. США – 4,6 %); *недорогоцінні метали та вироби* (105,9 млн дол. США – 4,4 %); *машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання* (69,1 млн дол. США – 2,9 %); *мінеральні продукти* (39,9 млн дол. США – 1,7 %); *продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості* (31,2 млн дол. США – 1,3 %); *засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі апарати* (30,4 млн дол. США – 1,0 %).

Одним із найважливіших факторів протидії продовольчій кризі у світі стала реалізація з 01 серпня 2022 року угоди про розблокування портів Великої Одеси, укладеної між росією, Туреччиною та ООН, завдяки якій обсяг експорту агропродукції з портів області до країн Азії, Європи та Африки на **31.12.2022** склав **16,5 млн тонн (617 суден)**.

У товарній структурі імпорتنих надходжень товарів переважали: *мінеральні продукти* (740,8 млн дол. США – 34,9 % від загального обсягу імпорту товарів); *продукти рослинного походження* (210,2 млн дол. США – 9,9%); *машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання* (214,3 млн дол. США – 10,1%); *продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості* (139,8 млн дол. США – 6,6 %); *засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби* (115,8 млн дол. США – 5,5 %); *жири та олії тваринного або рослинного походження* (108,5 млн дол. США – 5,1%); *готові харчові продукти* (97,4 млн дол. США – 4,6 %); *недорогоцінні метали та вироби з них* (89,6 млн дол. США – 4,2 %).

За підсумками 2022 року суттєво обсяг зовнішньої торгівлі послугами Одеської області склав **561,6 млн дол. США**, що на **40,6 %** (394,1 млн дол. США) менше порівняно з 2021 роком, а імпорт послуг – **385,6 млн дол. США** та зменшився на **28,0 %** (160,0 млн дол. США).

Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами склало 176,0 млн дол. США (у 2021 році позитивне сальдо становило 410,1 млн дол. США).

З метою надання допомоги суб'єктам господарювання на початковому етапі інтернаціоналізації власного бізнесу та виходу на нові ринки збуту у 2022 році було забезпечено розробку в електронному форматі путівників (гідів) для експортерів по 7-ми перспективним ринкам збуту продукції місцевих виробників, які розміщено на веб-сайті обласної державної адміністрації. Для поширення міжнародного досвіду підтримки експортних операцій провідних експортерів області було залучено до участі у понад 10-ти онлайн та офлайн заходах (бізнес-форуми, семінари, конференції, торговельні місії тощо) та поінформовано щодо можливості розширення закордонних ринків збуту через спеціальну цифрову експортну платформу NAZOVNI впроваджену Міністерством закордонних справ України.

Через ризики, пов'язані з військовими діями сьогодні іноземні інвестори не готові розглядати нові проекти.

За уточненими даними Національного банку України на **31.12.2021 обсяг прямих іноземних інвестицій**, унесених в економіку Одеської області з

початку інвестування, склав **1573,0 млн дол США**, з них інструменти участі у капіталі – **1201,2 млн дол США**, боргові інструменти – **371,8 млн дол США**. Порівняно з даними на 31.12.2020 загальний обсяг прямих іноземних інвестицій зменшився на 13,4 %, водночас **обсяг акціонерного капіталу збільшився на 7,6%** (84,5 млн дол США). Тобто падіння загального обсягу прямих іноземних інвестицій відбулося виключно через суттєве скорочення боргових інструментів – на 53,2% (327,4 млн дол США).

У структурі прямих іноземних інвестицій **частка акціонерного капіталу нерезидентів з країн ЄС становила 59,4 %** (713,3 млн дол США).

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій прийшлися на: *транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність* (554,3 млн дол США - 46,1 % у загальному обсязі); *промисловість* (359,5 млн дол США- 29,9 %); *операції з нерухомим майном* (79,6 млн дол США - 6,6%); *оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів* (60,4 млн дол США - 5,0 %); *фінансову та страхову діяльність* (47,5 млн дол США - 3,9 %).

До основних країн-інвесторів, на які прийшлося **80,8 % загального обсягу прямих інвестицій** належать: Кіпр – 311,8 млн дол США (26,0% у загальному обсязі), Нідерланди – 185,9 млн дол США (15,5 %), Сінгапур– 149,7 млн дол США (12,5 %), Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії – 93,5 млн дол США (7,8 %), Люксембург – 78,8 млн дол США (6,6 %), Монако – 64,7 млн дол США (5,4 %), Німеччина – 61,8 млн дол США (5,1%).

Щодо показників прямих іноземних інвестицій за підсумками 2022 року, то відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» Національним банком України інформацію буде оприлюднено після завершення військових дій.

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ

На 01.01.2023 на території області працює 74 об'єкта енергетичної інфраструктури з відновлювальних джерел енергії загальною потужністю 701 МВт.

На здійснення енергозберігаючих та енергоефективних заходів з початку року були залучені кошти з бюджетів різних рівнів.

Одеська область активно приймає участь у реалізації Програми «Енергодім» державної установи «Фонд енергоефективності». Діяльність Фонду фінансується за рахунок коштів Держбюджету України, фінансової підтримки ЄС та уряду Німеччини. До участі у Програмі від області подано чотири заяви, завершилась реалізація 4 проєктів Пакет «А», з держаного бюджету виплачене часткове

(або повне) відшкодування по 3 траншам на загальну суму 8,414 млн грн.

Для зниження витрат бюджету на енергоносії в області продовжується реалізація ЕСКО-механізму у бюджетній сфері. З початку 2022 року завершена тендерна процедура закупівлі енергосервісу по 15 закладам освіти комунальної власності територіальної громади м. Одеси та укладені відповідні договори на загальну суму 10,6 млн грн.

На території області функціонує мережа об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних джерел енергії (деревне

паливо/вугілля, паливо з відходів сільського господарства у вигляді гранул або брикетів та інші), що дають можливість зменшити навантаження на бюджети різних рівнів. 166 закладів соціальної сфери, установ та організацій, які фінансуються з місцевих бюджетів використовують біокотельні загальною потужністю 68 МВт.

Скорочення обсягів енергоспоживання в усіх сферах господарювання, в тому числі й житловому фонді, підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів, є однією з умов сталого проходження опалювального періоду 2022-2023 років. На території області проведена інформаційна компанія про необхідність проведення населенням першочергових заходів з побутової термомодернізації (побутові роботи у власних оселях з утеплення вікон, дверей, дахів тощо). Здійснення мешканцями додаткових заходів сприятиме сталому проходженню опалювального періоду та забезпечать скорочення обсягів використання енергетичних ресурсів.

Разом з тим, сьогодні вживаються заходи щодо захисту об'єктів енергетичної інфраструктури від ракетних ударів.

Триває реалізація проєкту Будівництво ПЛ 330 кВ Новоодеська – Арциз із заміною ТА-2 на ПС 330 кВ «Арциз».

Будівництво ПЛ 330 кВ «Новоодеська – Арциз» за зазначеним варіантом дозволить уникнути проходження високовольтної лінії по території Республіки Молдова та вирішить сьогоднішню проблему енергозалежності української енергосистеми від стабільності функціонування об'єктів енергосистеми Республіки Молдова. Даний проєкт затверджений розпорядженням КМУ від 16.12.2020 № 1581-р «Про затвердження переліку пріоритетних для держави інвестиційних проєктів до 2023 року» та визначений як один з пріоритетніших проєктів по південному регіону

Проєктним рішенням передбачено: тривалість будівництва – 24 місяці; кількість опор що будуть встановлені на ПЛ 330 кВ – 304 од.

4 травня 2022 року «НЕК Укренерго» проведено нараду з Міністерством енергетики України, НКРЕКП, Держенергонагляду та АТ «ДТЕК Одеські електромережі» на якій обговорено механізми реалізації мережевих проєктів Одеської області. 16.05.2022 складений та підписаний план-графік процедури відчуження ПЛ 110 кВ Канал-Старокозаче АТ «ДТЕК «Одеські Електромережі» між АТ «ДТЕК «Одеські Електромережі» та «НЕК Укренерго».

З метою прискорення реалізації даного проєкту розпорядженням начальника Одеської обласної військової адміністрації від 30.06.2022 № 375/А-2022 «Про погодження місця розташування об'єкта» НЕК Укренерго погоджено місце розташування об'єкта «Нове будівництво ПЛ 330 кВ Новоодеська Арциз», з використанням траси ПЛ 110 кВ із її перевлаштуванням у двоколову ЛЕП, на території Одеського та Білгород-Дністровського районів Одеської області. Роботи з реалізації даного проєкту тривають.

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

Питне водопостачання області майже на 72 % забезпечується за рахунок поверхневих джерел. Забезпечення населення Одеської області якісною питною водою є однією з найбільш важливих проблем, розв'язати яку

необхідно для збереження здоров'я, поліпшення умов проживання та підвищення рівня життя населення регіону.

Законом України прийнято Загальнодержавну цільову соціальну програму «Питна вода України» на 2022-2026 роки. Метою програми є забезпечення гарантованих Конституцією України прав громадян на достатній життєвий рівень та екологічну безпеку шляхом забезпечення якісною питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів щодо якості питної води, забезпечення розвитку та реконструкції систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення населених пунктів України.

Попередньо Міністерством розвитку громад та територій України при підготовці законопроекту були опрацьовані пропозиції Одеської області щодо потреб у фінансуванні пріоритетних проєктів, спрямованих на забезпечення населених пунктів якісним водопостачанням та водовідведенням. Від Одеської обласної державної адміністрації було надано 41 проєкт кошторисною вартістю 980 070,8 тис. грн.

Також обласною державною адміністрацією направлено до Міністерства розвитку громад та територій України перелік пріоритетних проєктів, спрямованих на забезпечення населених пунктів якісним водопостачанням та водовідведенням та які можуть бути профінансовані після прийняття Верховною Радою України Закону України «Про Загальнодержавну цільову соціальну програму «Питна вода України» на 2022-2026 роки, на загальну суму 2 388 511,1 тис. грн.

На розв'язання проблем, що існують в населених пунктах з питним водопостачанням та водовідведенням, та з метою розвитку водопровідно-каналізаційного господарства, підвищення ефективності його роботи і надійності функціонування спрямована регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки, яка затверджена рішенням Одеської обласної ради від 16.04.2021 № 141-VIII.

Проєкти для відновлення інфраструктури та забезпечення стійкого розвитку галузі, які планується реалізувати будуть визначені після завершення дії воєнного стану.

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ, РОЗВИТОК РИНКУ ПРАЦІ ТА СТВОРЕННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ

Оперативна чисельність наявного населення на 1 січня 2023 року становила 2340,1 тис. осіб.

У зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України відбувається масштабне переміщення громадян України до інших регіонів України.

На 01.01.2023 по Одеській області в Єдиній базі внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) обліковувалось 214 713 осіб.

Проводиться робота по розміщенню ВПО на території області. Районними державними адміністраціями надано інформацію щодо місць для розміщення ВПО. На 01.01.2023 всього місць для розміщення становить 34774, з них зайнято – 22940, вільних – 11834.

Відповідно до Методики моніторингу створення робочих місць, затвердженої наказом Мінсоцполітики України від 11.10.2013 № 611, кількість робочих місць, утворених впродовж січня-грудня 2022 року, становила 17 775 одиниць, що на 40,5 % менше, ніж за відповідний період 2021 року. Кількість ліквідованих робочих місць впродовж січня-грудня 2022 року становила 15 421 одиниць. Співвідношення кількості створених і ліквідованих робочих місць становить 115,3 %.

На 1 січня 2023 року у порівнянні з минулим роком кількість безробітних зменшилась на 36,0 % та становила майже 8,1 тис. осіб, з яких 71,6 % осіб – жінки, 22,6 % – молодь віком до 35 років, 14,3 % – особи, які мають додаткові гарантії щодо сприяння у працевлаштуванні. Кількість сільських мешканців, які мали статус безробітного станом на 1 січня 2023 року, становила 3,9 тис. осіб.

Протягом січня-грудня 2022 року кількість вакансій становила 21,0 тис. одиниць. На кожну вакансію претендувало 10 осіб. Станом на 1 січня 2023 року – понад 0,8 тис. вакансій. Із загальної кількості вакансій 55,5 % – вакансії для робітників, 34,2 % – для службовців.

В цілому по Одеській області з початку року було укомплектовано 13,9 тис. вакансій. Рівень укомплектування вакансій становив 66,3 %.

За 2022 рік за сприяння служби зайнятості отримали роботу майже 16,1 тис. осіб. З 37,9 тис. зареєстрованих безробітних працевлаштувались 10,6 тис. осіб або 27,9 %. Ще 5,5 тис. осіб були працевлаштовані до набуття статусу безробітного.

У 2022 році профорієнтаційні та інші послуги в обласній службі зайнятості отримали 56,7 тис. осіб.

У 2022 році за направленням центрів зайнятості навчались 3 тис. безробітних. Рівень працевлаштування після закінчення профнавчання 72,8 %.

У Одеському центрі професійно-технічної освіти державної служби зайнятості впродовж січня-грудня 2022 року проходили навчання понад 3,1 тис. безробітних, в тому числі 283 особи з 18 регіонів України.

За звітний період забезпечено тимчасову зайнятість майже 2,6 тис. громадян (близько 1,0 тис. осіб взяли участь у громадських роботах та 1,6 тис. осіб в інших роботах тимчасового характеру).

ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ, ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА ПОГАШЕННЯ ЗАБОРГОВАНОСТІ З ЇЇ ВИПЛАТИ

Середньомісячна заробітна плата по області за 2022 рік за розрахунковими даними становила 11996 грн та збільшилась на 6,2 % до аналогічного показника 2021 року (11 294 грн).

Найвищий рівень середньомісячної заробітної плати спостерігається у галузях: «інформація та телекомунікації» – 21724 грн, «постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» – 18369 грн, «фінансова та страхова діяльність» – 15307 грн, «транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність» – 14241 грн.

Низький рівень середньомісячної заробітної плати штатних працівників спостерігається у галузях: «тимчасове розміщення й організація харчування» – 5486 грн, «будівництво» – 6892 грн та «оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» – 7857 грн.

На 1 лютого 2023 загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах області зменшилась до 49,2 млн грн, що на 6,8 млн грн або на 12,2 % менше ніж на початок року.

Проблемним залишається питання значної заборгованості з виплати заробітної плати на державних активних підприємствах – 27,3 млн грн або 55,5% до загальної суми заборгованості, у тому числі: ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт» – 11,7 млн грн, ДП ВШ «Устьдунайводшлях» – 4,5 млн грн, ДП «ДГ «Андріївське» ОДС ДС НААН» – 6,2 млн грн, ДП «Науково-дослідний проектно-конструкторський інститут морського флоту України з дослідним виробництвом» – 2,1 млн грн, ДП «Сільськогосподарське підприємство державної кримінально-виконавчої служби України (№ 111)» – 1,3 млн грн.

Протягом 2022 року погашено заборгованість з виплати заробітної плати у сумі 85,5 млн грн на 77 підприємствах перед 9,0 тис працівниками, у тому числі 49,9 млн грн на державних суб'єктах господарювання.

Головним управлінням Держпраці в Одеській області протягом 2022 року здійснено 231 захід контролю з питань додержання законодавства про працю. У 90 суб'єктів господарювання виявлено 288 порушень законодавства з питань праці. Роботодавцям винесено 90 приписів (усунені 178 порушень трудових прав відносно 958 працівників). За допущення порушення законодавства про працю до 24 суб'єктів господарської діяльності застосовані штрафні санкції на загальну суму 1 724,2 тис грн.

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На 01.01.2023 кількість одержувачів усіх видів державних допомог становить 132,1 тис. сімей. Сума призначених та виплачених за 12 місяців 2022 року державних допомог становить 4 024 991 100 грн., заборгованості немає.

Кількість отримувачів допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях – 13,4 тис. сімей. Протягом 12 місяців 2022 року зазначена допомога профінансована на суму 396581,7 тис. грн.

За 12 місяців 2022 року видано 3320 одноразової натуральної допомоги при народженні дитини «пакунок малюка», породіллям, які зареєстровані в Одеській області та народжували в пологових будинках інших областей.

На 01.01.2023 в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги, в Одеській області перебуває на обліку 13644 учасника АТО/ООС та російсько-української війни, у тому числі: 5732 особи з інвалідністю внаслідок війни; 24 765 учасників бойових дій; 4118 учасників війни, а також 6528 членів сімей загиблих, яким встановлено статус згідно із Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

На 01.01.2023 реабілітацію дітей з інвалідністю профінансовано за рахунок державного бюджету на суму 6822,6 тис. грн, укладено 368 договорів на загальну суму 6469,9 тис. грн, витрачено 6469,9 тис. грн. Кількість дітей з інвалідністю, які пройшли реабілітацію, становить 364 особи.

На 01.01.2023 за рахунок обласного бюджету реабілітаційні послуги отримало 580 дітей на загальну суму 10929,5 тис. грн.

В області продовжується робота щодо створення системи надання послуг раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя.

На 01.01.2023 послугу раннього втручання у 8 установах і закладах системи соціального захисту і охорони здоров'я отримали/отримують 248 сімей, з них 32 – з числа внутрішньо переміщених осіб.

Наразі в Одеській області житлову субсидію у готівковій формі отримує біля 72,7 тис. домогосподарств, в тому числі 23,7 тис. домогосподарств

отримують житлову субсидію на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива.

На 01.01.2023 року в Головному управлінні Пенсійного фонду України в Одеській області перебувало на обліку 563 тис. пенсіонерів, із них 39,1 тис. осіб отримують пенсії відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». На сьогоднішній день в області забезпечено своєчасну та в повному обсязі виплату пенсій та допомоги на суму 29,6 млрд грн, що на 13 % більше ніж у попередньому році. Через банківські установи виплати отримують 75 % пенсіонерів.

Триває цифровізація діяльності Пенсійного фонду України та його органів як складова розвитку Єдиної інформаційної системи соціальної сфери та основа для визначення нових підходів до надання послуг населенню. Забезпечується експлуатація «Електронного реєстру листків непрацездатності». За допомогою послуги «Електронна трудова книжка» роботодавцями і громадянами з початку поточного року подано 82,2 тис. сканованих копій документів про трудову діяльність, які повністю опрацьовано. Надано доступ 192,1 тис. фізичним та юридичним особам для отримання послуг в електронному вигляді на вебпорталі Пенсійного фонду України, у тому числі через мобільний додаток «Пенсійний фонд».

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Загальна кількість закладів охорони здоров'я в Одеській області становить 169, з них лікувальних – 146. З лікувальних закладів до першого рівня надання медичної допомоги належать 57 закладів, серед яких 46 центрів первинної медико-санітарної допомоги, 7 дитячих поліклінік та самостійних АЗПСМ

– 4 заклади. У підпорядкування ЦПМСД входять 317 амбулаторій загальної практики – сімейної медицини та 402 ФАПи.

Другого рівня – 63 заклади серед яких центральні, багатопрофільні, міські та районні лікарні. Третього рівня – 26 закладів охорони здоров'я обласного та міського підпорядкування. Крім того в області функціонує 1 база спеціалізованого медичного постачання.

Разом з викликами, що постали в умовах воєнного стану, важливим питанням залишається протидія та боротьба з поширенням гострого респіраторного захворювання COVID-19. З початку епідемії в області зареєстровано 341305 лабораторно підтверджених випадків COVID-19, у тому числі дітей до 17 років – 19 579, медичних працівників – 6 306, летальних випадків – 6 098.

Одеська область реалізує безперервну та послідовну роботу задля збільшення показників вакцинації населення, насамперед ключових груп ризику та пріоритетних професійних груп від COVID-19. 903164 особи отримали принаймні одну дозу вакцини (48 % від дорослого населення); дві дози вакцини отримали 900785, що становить 47,9 % від дорослого населення, 177 041 особа отримала першу бустерну (ревакцинальну дозу), що становить 9,4 % від дорослого населення області. Також 936 осіб отримали 3-ю додаткову дозу та 3 148 осіб вже отримали другу бустерну дозу.

Одним з ключових напрямків роботи є реалізація стратегічних державних програм з цифровізації (депаперизація), а саме формування та ведення електронних медичних записів, електронних направлень, видача електронних рецептів на лікарські засоби.

Одеська область одна із перших виконала програму готовності медичних закладів до впровадження електронних рецептів на лікарські засоби, зокрема на антибіотики, що в свою чергу дало змогу без перешкод з 1 серпня 2022 року розпочати роботу в даному напрямку. На сьогодні всі заклади охорони здоров'я працюють в електронному форматі.

На виконання вимог Національної служби здоров'я України та з метою надання високоякісної медичної допомоги мешканцям Одеської області та внутрішньо переміщеним особам за рахунок обласного бюджету в рамках обласної цільової програми «Здоров'я Одещини на 2021-2023 роки» закуплено сучасне медичне обладнання для КНП «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» ООР» система рентгенівська комп'ютерної томографії у сумі 13500,0 тис. грн, система рентгенівська діагностична у сумі 6389,0 тис. грн, система рентгенівська діагностична мобільна у кількості 2 одиниці у сумі 6000,0 тис. грн, проведено капітальний ремонт системи кисне постачання з встановленням кисневого генератора на суму 929,2 тис. грн. Для КНП «Одеська обласна клінічна лікарня» ООР» придбано лапароскопічну стійку у сумі 3250,0 тис. грн. Для КНП «Одеська обласна станція переливання крові» ООР» придбано холодильників для зберігання еритроцитів у сумі 690000,0 грн та ваги-помішувачі у сумі 296,5 тис. грн. для КНП «Одеський обласний центр соціально значущих хвороб» ООР» закуплено медичне обладнання, а саме функціональне ліжко у кількості 40 шт. на загальну суму

2520,0 тис. грн, відеоларингоскоп у кількості 1 шт. у сумі 46,0 тис. грн, медичний аспіратор у кількості 2 шт. на загальну суму 96,0 тис. грн, операційний стіл у кількості 1 шт. у сумі 467000,0 грн, мобільний хірургічний світильник у кількості 1 шт. у сумі 401,0 тис. грн, відеоендоскопічна система у кількості 2 одиниці у сумі 3840,0 тис. грн, комп'ютерний томограф у сумі 22790,0 тис. грн.

Для забезпечення проведення моніторингу та профілактики на онко захворювання та туберкульоз внутрішньо переміщеним особам та мешканцям Одеської області закуплено пересувний мамографічний комплекс (кабінет діагностичний рухомий універсальний) у сумі 7500,0 тис. грн та Пересувний діагностичний комплекс на базі шасі автомобіля, оснащений цифровим флюорографом у сумі 7200,0 тис. грн.

Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації забезпечує надання якісної медичної допомоги внутрішньо переміщеним особам (далі – ВПО) в Одеській області. У кожній громаді визначені відповідальні особи від ЦПМСД, які супроводжують ВПО та забезпечують надання медичної допомоги.

30 закладів охорони здоров'я обласного підпорядкування готові на 95 % до роботи в осінньо-зимовий період 2022-2023 років.

З метою надання медичної допомоги пацієнтам в умовах поширення інфекційних захворювань, епідемій та інших надзвичайних ситуацій природного та техногенного (хімічних, біологічних, радіологічних) характерів в Одеській області та забезпеченості пунктами обігріву пацієнтів лікарень в області, отримано 34 лікарнями майно з мобілізаційного резерву а саме:

- дезінфекційні душові установки на автоприцепі ДДП-1 – 18 к-тів;
- дезінфекційні душові установки на автомобілі ДДА-3 – 1 к-т;
- костюм захисний Л-1 – 698 к-тів;
- намет універсальний санітарний барачний УСБ-56 – 15 к-тів;
- намет УСТ- 56 – 21 к-т;
- топка чавунна (буржуйка) – 37 к-тів;

- топка сталева (буржуйка) – 8 к-тів;
- кисневі станції – 31 к-тів.

У кожній опорній лікарні області створено умови для збереження життя пацієнтів та персоналу у підвальних приміщеннях та бомбосховищах, а саме:

- переміщенні хірургічні відділення, операційні, відділення реанімації та інтенсивної терапії, родильні відділення до укриття чи у підвальні приміщення;
- створенні запаси лікарських засобів, медичних виробів, питної води та продуктів харчування згідно з рекомендаціями МОЗ;
- заклади забезпечені засобами захисту органів дихання та костюмами хімічного захисту;
- створений місячний резерв паливно-мастильних матеріалів;
- лікарні, які самостійно годують хворих пацієнтів, забезпечені польовими кухнями та місячним запасом продуктів харчування.

З метою не допущення відключення від електропостачання закладів охорони здоров'я Одеської області Департаментом охорони здоров'я було погоджено з керівництвом АТ «ДТЕК Одеські електромережі» перелік 16 закладів охорони здоров'я, які не можливо відключити від електромережі.

З метою забезпечення безперебійної роботи закладів охорони здоров'я у кожному закладі встановлені електрогенератори та створено запас палива для їх роботи із розрахунку на 5 діб.

У 169 закладах встановлено 366 генераторів.

Питання щодо газопостачання та безперебійного забезпечення електропостачання закладів охорони здоров'я перебуває на постійному контролі Департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації.

ОСВІТА

Мережа закладів освіти Одеської області різних типів та форм власності складається із: 855 закладів дошкільної освіти (із них 96 закладів приватної форми власності, 2 заклади державної власності та 757 закладів комунальної власності територіальних громад); 725 закладів загальної середньої освіти області (із них: 28 закладів обласної комунальної власності, 2 державної форми власності, 53 приватної форми власності, 642 закладів комунальної власності територіальних громад); 32 заклади професійної (професійно-технічної) освіти (із них: 4 у стадії припинення); 37 закладів фахової передвищої освіти; 18 закладів вищої освіти; 100 закладів позашкільної освіти.

Кількість здобувачів освіти у закладах дошкільної освіти понад 63 тисячі дітей віком від 3 до 6 років, що становить 87 % від загальної кількості дітей віком від 3 до 6 років (у 2020 році – 85 %); у закладах загальної середньої освіти – 275 411 здобувачів освіти; у закладах професійної (професійно-технічної) освіти – 11893 особи; у закладах фахової передвищої освіти – 20 939 осіб; у закладах вищої освіти – 64 539 осіб, у закладах позашкільної освіти – 197,3 тис. осіб (73 % охоплення).

Дошкільна освіта. З початку нового навчального року освітню діяльність розпочали з використанням змішаного формату роботи 322 заклади дошкільної освіти, які мають укриття у закладі та/або поблизу. Водночас кількість вихованців закладів освіти області, які перебувають за кордоном становить 8 888 осіб.

До закладів освіти області зараховано 899 вихованців та прибуло 37 вихователів з числа внутрішньо переміщених осіб.

Загальна середня освіта. У процесі підготовки закладів загальної середньої освіти комісійно обстежено та видано акти щодо готовності використання укриттів для учасників освітнього процесу 509 закладів загальної середньої освіти.

На сьогодні 393 заклади загальної середньої освіти забезпечують очний формат та змішаний формат навчання (поєднання очного та дистанційного режиму) – 94 501 учень; 247 – дистанційний –163 432 особи (з використанням електронних підручників, матеріалів освітньої платформи «Всеукраїнська школа-онлайн» та інших).

На сьогодні до закладів загальної середньої освіти зараховано 6 049 учнів з числа ВПО. За кордоном перебуває 40660 здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти області та 770 педагога.

Освіта дітей з особливими освітніми потребами. У 2022 році інклюзивне навчання було організоване у 425 закладах загальної середньої освіти; у 1 650 класах інклюзивної та інтегрованої освіти для 2 375 дітей з особливими освітніми потребами за різними нозологіями. У порівнянні з минулим навчальним роком показник охоплення інклюзивним навчанням дітей з особливими освітніми потребами в області зріс на 62 %.

Професійна (професійно-технічна) освіта. Пріоритетним завданням у роботі закладів освіти області стала підготовка до нового навчального року в умовах воєнного стану.

Так, 25 закладів професійної (професійно-технічної) освіти (89,2 % від потреби) та 42 заклади фахової передвищої та вищої освіти (77 % від потреби) мають захисні споруди, найпростіші укриття та укриття поряд із закладом, що дозволяє провадити освітній процес у змішаному форматі навчання (теоретичні заняття – дистанційно, практичні та лабораторні заняття в очному форматі).

На сьогодні до Одеської області тимчасово переміщені з окупованих територій до Одещини переміщено 1 заклад вищої освіти та 5 відокремлених структурних підрозділи закладів вищої освіти:

Позашкільна освіта. Мережа закладів позашкільної освіти в області складається з 64 закладів комунальної форми власності, 4 приватних закладів у м. Одеса, 36 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, у тому числі Одеська обласна спеціалізована дитячо-юнацька спортивна школа олімпійського резерву.

У 2022-2023 навчальному році при закладах загальної середньої освіти продовжують функціонування гуртки науково-технічного напрямку у кількості – 140 од., еколого-натуралістичного – 138 од., туристсько-краєзнавчого – 146 од., фізкультурно-спортивного (спортивного) – 588 од., художньо-естетичного – 890 од., дослідницько-експериментального – 77 од., військово-патріотичного – 538 од. та оздоровчого – 95 од.

Всього охоплено позашкільною освітою 73 % вихованців від загальної кількості дітей шкільного віку.

Відповідно до листа Офісу Президента України від 26.03.2022 № 47-01/113 «Про платформу «СпівДія» Одеською обласною військовою адміністрацією підтримано зазначену ініціативу та утворено «СпівДія Хаб Одещина» як регіональний осередок з надання гуманітарної допомоги цивільному населенню Одеської області.

У «СпівДія хаб Одещина» працюють волонтери молодіжних організацій (більше 50 осіб), зокрема ГО «Молодіжна рада Одеської області», які об'єднались заради реалізації всеукраїнського проекту. Напрями діяльності «Співдія Хаб Одещина»: надання гуманітарної допомоги (продуктова

допомога, засоби гігієни), юридична допомога, психологічна допомога, шелтер, кар'єрне консультування, робота з дітьми.

Безпека дітей – один із важливих пріоритетів воєнного сьогодення. У зв'язку з цим у закладах освіти Одещини з'являються «класи безпеки», які відкрито майже в усіх районах області. «Клас безпеки» – це інтерактивний простір, розділений на тематичні зони. Тут є все необхідне для вивчення правил пожежної та мінної безпеки. Заняття зі здобувачами освіти матимуть змогу проводити як вчителі, так і спеціалісти ДСНС, Нацполіції, медичні працівники, фахівці з мінної безпеки тощо.

Наразі на базі освіти області організовано роботу 208 Пунктів Незламності. У яких облаштовано місця для відпочинку, місця для мам та дітей, у наявності генератор, булер'ян, доступ до інтернету, живлення для мобільних, запас води, медикаменти тощо.

ПІДТРИМКА СІМ'Ї, ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

У 2022 році через війну та введення воєнного стану окреслились нові завдання та напрямки – максимальне забезпечення захисту прав дітей під час воєнного стану, як дітей, які проживають в регіоні, так і тих, хто прибув до Одеської області з тимчасово окупованих територій.

В Одеській області на обліку дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування перебуває 4970 осіб. Із них: 3606 (73%) статусних дітей виховуються в сім'ях опікунів і піклувальників, 624 (13%) – в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу, 513 (10%) – в закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

В умовах запровадження воєнного стану тривав процес усиновлення - вищої форми сімейного влаштування. Усиновлено 97 статусних дітей (143 - у минулому році). Із них усиновлено громадянами України 79 дітей, іноземними громадянами – 18. Рівень національного усиновлення перевищує іноземне. На регіональному обліку дітей, які підлягають усиновленню перебуває 1142 статусні дитини, на місцевих обліках служб у справах дітей – 1168.

В області функціонує 56 дитячих будинки сімейного типу, в яких виховується 401 дитина та 175 прийомних сімей, в яких утримується 335 дітей.

Основною формою сімейного влаштування в регіоні залишається опіка та піклування. Під опікою та піклуванням перебуває 3 612 дітей, з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, із них 3 607 проживають в сім'ях опікунів, піклувальників, 5 – в закладах.

З метою соціальної реабілітації дітей, які потрапили у складні життєві обставини, в області збережено мережу закладів соціального захисту для дітей: 11 центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та 1 притулок для дітей служб у справах дітей. Службами у справах дітей області обліковано 238 дітей, які залишені без батьківського піклування. З них надано статус дитини-сироти, позбавленої батьківського піклування – 109 дітям.

У 9 громадах започатковано патронат над дітьми, які залишились без батьківського піклування, як альтернативу інституційному догляду та вихованню дітей і становить 13 сімей, що на 44 % більше в порівнянні з минулим роком (2021 рік – 9 сімей).

КУЛЬТУРА

На 1 січня 2023 року до мережі закладів культури області відноситься: 6 театрів (1 – Національний), обласна філармонія, 679 бібліотек

(1 – Національна), 694 клубних заклади, 73 мистецькі школи, 24 музеї (юридичні особи, 1 – Національний) та 229 музеїв (не юридичні особи), 3 заклади фахової передвищої освіти, 11 кінотеатрів (приватні), 10 парків культури та відпочинку, державний цирк.

В ході агресії російської федерації проти України пошкоджені заклади культури (будівлі та матеріально-технічне забезпечення): 3 будинки культури, бібліотека в селах Повстанське (Біляївська міська громада), Дачне (Дачненська сільська громада), Майори (Біляївська міська громада) Одеського району та Одеський художній музей.

У зв'язку із введенням воєнного стану було призупинено фінансування заходів в рамках обласної комплексної програми «Культура Одещини – 2020-2022 роки». Всього за 2022 рік профінансовано 3 040,1 тис. грн.

Закладами культури та мистецтв проведено низку заходів до державних свят, знаменних та пам'ятних дат з історії України, ювілеїв видатних історичних, громадських, культурних діячів, зокрема: до Дня Соборності України, Дня пам'яті героїв Крут, в режимі онлайн Дня Гідності та Свободи, Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дня пам'яті жертв політичних репресій, Дня пам'яті кримських татар-жертв депортації 1944 року, Дня Європи в Україні; урочисті заходи до Дня Конституції України, до Дня Української Державності, Дня Державного Прапора України та Дня Незалежності України, обласний фестиваль української книги пам'яті Михайла Грушевського до 300-річчя Григорія Сковороди, Дня пам'яті трагедії Бабиного Яру тощо.

Відбулися конкурси на визначення лауреатів обласних премій: народних майстрів імені Ростислава Палецького, обласної премії образотворчого мистецтва ім. Михайла Божія.

В одеських театрах протягом звітного періоду поставлено 13 нових вистав, в музеях відкрито 70 художніх виставок. У 2022 році продовжувалась робота щодо виявлення, дослідження та популяризації нематеріальної культурної спадщини Одеської області та формування місцевого переліку елементів нематеріальної культурної спадщини. Сім елементів нематеріальної культурної спадщини Одещини внесені до Національного переліку елементів НКС України.

З метою просування українського мистецтва в світі цього року Міжнародний музичний фестиваль «OdessaClassics» відбувся в Естонії, Обласним центром естетичного виховання (м. Ізмаїл) проведено до Міжнародного Дня захисту дітей в онлайн режимі міжнародний фестиваль мистецтв «Дунай – ріка дружби»

(м. Ізмаїл), в якому взяло участь понад 350 дітей з 4 країн світу. Одеський художній музей представив твори з музейної колекції у виставці в м. Чикаго (Сполучені Штати Америки), Одеський музей західного та східного мистецтва взяв участь у виставці «Євангелісти Франса Галса з колекцій Одеського музею західного та східного мистецтва» в Литовському національному художньому музеї

м. Вільнюс (Литовська Республіка).

В м. Болград відбувся III міжнародний кінофестиваль «ОКО». Творчі колективи Ренійської міської громади взяли участь у V Міжнародному

міжнаціональному фестивалі-конкурсі народної пісні та танцю «Aşa-i joculdinstrăbuni» с. Серата-Галбене (Молдова), у Міжнародному фольклорному фестивалі-конкурсі «Море от ритми» м. Балчик (Болгарія).

Сьогодні заклади культури області проводять велику роботу щодо культурного волонтерства. Надається дієва допомога військовим, які захищають нашу країну, та внутрішнім переселенцям, організуються благодійні концерти, виставки декоративно-ужиткового мистецтва на підтримку ЗСУ. Клубні заклади та бібліотеки стали осередками спілкування, розваги, психологічної адаптації та інформаційної підтримки. На базі бібліотек працюють курси комп'ютерної і цифрової грамотності, вивчення української та іноземних мов, фахівці надають юридичні консультації з питань працевлаштування та освіти, соціального захисту, медичного забезпечення, житлових та майнових прав тощо. Також на базі закладів культури розташовані пункти обігріву «пункти незламності».

З метою захисту та збереження культурної спадщини Одеського регіону в умовах воєнної агресії російської федерації проти України проводиться робота щодо залучення благодійних коштів грантових організацій, зокрема: House of Europa, ALIPH, Prince Claus fund, ЮНЕСКО. Для музеїв області, обласних бібліотек, Одеської обласної філармонії ім. Давида Ойстраха, мистецьких фахових коледжів придбано засоби протипожежного та цивільного захисту, архівні короба, пакувальний матеріал, комплекти відеонагляду, металеві ролети для вікон, матеріали для закриття вікон будівель, генератори, броньовані двері, комп'ютерна техніка, сканери для оцифрування музейних предметів, рідких і цінних книг, металеві шафи тощо. Всього на суму: 278 659,51 євро та 97030,0 дол. США. Крім того 30 регіональних музеїв області отримали гуманітарну допомогу від Швейцарського представництва міжнародного об'єднання музеїв та професійних музейних працівників (ICOM).

В Одеській області діють 1 394 зареєстрованих релігійних організації, у тому числі: 3 духовні центри, 17 релігійних управлінь, 1 316 релігійних громад, 25 монастирів та скитів, 20 місій, 2 братства та 11 духовних навчальних закладів. Переважна більшість релігійних організацій належить до християнства (1 332), 15 – до іудаїзму, 14 – до ісламу, 26 – до нетрадиційних та новітніх віросповідань. Серед християнських конфесій перше місце за чисельністю посідає православ'я (794), далі йдуть протестанти (477) та католики (58). Кількість національно-культурних товариств в Одеській області складає майже 180 організацій.

На території Одеської області на обліку перебувають 4 495 пам'яток культурної спадщини. З метою їх захисту та збереження шляхом проведення ремонтно-реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини протягом січня-вересня 2022 року розглянуто та погоджено 13 проектів з проведення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках культурної спадщини, надано 8 дозволів на здійснення відповідних робіт, надано 89 погоджень відчуження приміщень у будівлях-пам'ятках, укладено 131 охоронних договорів з власниками та користувачами приміщень у будівлях-пам'ятках, надано 144 довідки щодо наявності об'єктів культурної спадщини на земельних ділянках, зареєстровано 3 дозволи на проведення археологічних розвідок або розкопок.

Продовжується робота з наповнення електронного ресурсу об'єктів культурної спадщини Одеської області. Наразі триває робота щодо розміщення в м. Одеса на пам'ятках архітектури та містобудування національного значення позначки «Блакитний щит» – це захисна емблема Гаагської конвенції про захист культурних цінностей в разі військового конфлікту.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

Протягом січня – першої половини лютого 2022 року розвиток фізичної культури і спорту в регіоні здійснювався за низкою основних напрямків, зокрема: забезпечення сталої роботи комунальних закладів фізичної культури і спорту, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, підготовка спортсменів до всеукраїнських та основних міжнародних змагань, їх матеріальне забезпечення та підтримка, розвиток та розбудова спортивної інфраструктури.

З початком збройної агресії російської федерації проти України завдання щодо розвитку фізичної культури і спорту в регіоні докорінно змінились в першу чергу в розрізі забезпечення безпеки учасників навчально-тренувального процесу.

З 24 лютого була зупинена навчально-тренувальна робота у всіх закладах фізичної культури і спорту та скасовано проведення будь яких спортивних заходів.

Водночас, враховуючи значну роль фізичної культури і спорту в подоланні психологічних та фізичних наслідків стресу, а також чисельні звернення мешканців регіону, 29 березня управління фізичної культури і спорту обласної державної адміністрації рекомендувало органам місцевого самоврядування відновити навчально-тренувальну роботу в закладах фізичної культури і спорту, фітнес клубах тощо за умови дотримання заходів безпеки.

З метою забезпечення підготовки спортсменів Одеської області до участі у всеукраїнських та міжнародних змаганнях, підтримки резервного спорту та спорту вищих досягнень Програмою передбачено виплату щомісячної грошової допомоги спортсменам та їх тренерам, а також грошової винагороди за досягнення високих спортивних результатів на XXIV літніх Дефлімпійських іграх в м. Кашіас-ду-Сул (відбулись в травні 2022 року) та на XXXIII літніх Олімпійських та XVII літніх Паралімпійських іграх в м. Париж (проведення заплановано на 2024 рік).

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНА ГАЛУЗЬ

На сьогоднішній день Одеська область виступає більше як транзитна зона для біженців на Західну Україну або за кордон. Багато представників туристичного бізнесу були вимушені тимчасово переформатувати напрямок своєї діяльності та націлитись на гуманітарну допомогу.

Переважна більшість закладів розміщення зачинені та туристів в області немає, узбережжя є небезпечним для відвідування. Працювали влітку ті бази, які мали внутрішній басейн, аквапарки та інше.

Туристично-курортний сезон відбувався у цьому році більше для місцевих жителів та внутрішньо переміщених осіб в області.

Постраждали як внутрішній так і зовнішній туризм. Згідно з даними ДПС в Одеській області основну масу зовнішніх туристів у минулі роки становили гості з

Молдови, Румунії, Туреччини, Ізраїлю, Болгарії та Білорусі. На сьогоднішній день до нас приїжджають лише представники іноземних ЗМІ та посольств.

Це відобразилось на наповненні місцевих бюджетів, коли у 2021 році туристичний збір становив 26,8 млн грн, а за перше півріччя 2022 року лише 3,8 млн грн.

У зв'язку із повномасштабним вторгненням росії в Україну та введенням воєнного стану, недоцільністю та неможливістю використання коштів на період воєнного часу призупинено реалізацію заходів Програми розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2021-2023 роки.

Сьогодні проводиться моніторинг збитків знищеної/пошкодженої туристичної інфраструктури внаслідок військових дій. Цей перелік передається в Державне агентство розвитку туризму України для пошуку міжнародних організацій, які готові підключатися до відновлення зруйнованих та пошкоджених туристичних об'єктів. На даний час у цьому переліку вже 60 об'єктів. На жаль, загарбники продовжують нищити туристичну та рекреаційну інфраструктуру Одещини, тому робота у цьому напрямку продовжується та опрацьовуються інші механізми пошуку донорів для відновлення вищезазначеної інфраструктури.

Окрім того, в області долучилися до благодійної акції та організували для внутрішньо переміщених осіб безкоштовні екскурсії, щоб допомогти їм покращити емоційний стан, соціалізуватися і дослідити історію та культуру Одеської області.

ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Атмосферне повітря. Загальна кількість суб'єктів господарювання, що здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря складає понад 3000. Протягом 2021 року в атмосферу викинуто 35,9 тис. т забруднюючих речовин, що на 15,7 % менш ніж у 2020 року. З загальної кількості викидів: 70,4 % здійснено підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 15,9 % – підприємствами переробної промисловості. Більша частини викидів здійснено в м. Одеса – 21,72 тис. т.

Водні ресурси області складаються з запасів підземних та поверхневих вод.

Забезпеченість підземними водами питної якості становить близько 30 %. Питне водопостачання області майже на 80 % забезпечується за рахунок поверхневих джерел. По Одеському водопроводу надходить вода з р. Дністер, в Ізмаїльському районі з р. Дунай, в Болградському районі з оз. Ялпуг. Всі інші населені пункти користуються водою з підземних джерел.

Земельні ресурси області площею 3331,38 тис. га характеризуються надзвичайно високим рівнем освоєння.

За призначенням і використанням розподіляються: *землі сільськогосподарського призначення* (2 588,18 тис. га (77,69 %), з них рілля – 2 077,042 тис. га (62,35 %); *землі громадського призначення* (30,5 тис. га); *землі оздоровчого призначення* (2,0 тис. га); *землі рекреаційного призначення* (4,5 тис. га); *землі лісгосподарського призначення, ліси та інші лісовкриті площі* (223,4 тис. га (6,7 %); *землі водного фонду* (210,73 тис. га (6,33 %); *землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики* (31,7 тис. га);

Одеська область є малолісною та лісодефіцитною. На одного мешканця області припадає лише 0,1 га лісу. Загальна лісистість становить близько 6 %.

Площа лісових ділянок в області складає 220,1 тис. га, з них 203,9 га – вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, у тому числі захисні насадження – 183,1 тис. га (83 %) з них полезахисні лісові смуги – 49,8 тис. га.

Природно-заповідний фонд (далі – ПЗФ) на 01.01.2022 має в своєму складі 127 територій та об'єктів, загальна площа яких становить 163 819,4 га. Відношення площі природно-заповідного фонду до площі Одеської області становить 4,64 %.

На територіях та об'єктах природно-заповідного фонду охороняються більше 194 видів представників рослинного і 382 види тваринного світів, які є рідкісними та знаходяться під загрозою зникнення.

Поводження з відходами, небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами. В області створені та експлуатуються потужності з утилізації та знешкодження небезпечних відходів виробництва та споживання. Але існуючих потужностей недостатньо.

Серйозною проблемою залишається зберігання та безпечне поводження з непридатними хімічними засобами захисту рослин (далі – ХЗЗР).

У 2021 році виділено 3,8 млн грн з обласного бюджету на фінансування заходу п. 4.1 регіональної комплексної програми з охорони довкілля на 2020-2021 роки, затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року №1165-VII. Зібрано та вивезено на утилізацію 52,0 тонни непридатних ХЗЗР з території Одеського району.

В області налічується 63 підприємств, які здійснюють вивезення твердих побутових відходів (ТПВ), з яких: 55 комунальних підприємств, 8 – приватної форми власності. Роздільне збирання окремих компонентів ТПВ запроваджено в

30 населених пунктах області. Більша кількість ТПВ розміщуються у несортованому вигляді на полігонах ТПВ. Кількість сміттєзвалищ складає 628 од, загальною площею 1 040,032 га. Стан майже всіх полігонів та звалищ не відповідає нормам чинного законодавства.

Моніторинг довкілля та міжнародне співробітництво. В рамках регіональної системи моніторингу довкілля області моніторингові дослідження виконують підвідомчі підприємства центральних органів виконавчої влади, до основних відносяться: Гідрометеоцентр Чорного та Азовського морів, НДУ «Український науковий центр екології моря», Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, Причорноморське державне регіональне геологічне підприємство, Одеська філія ДУ «Держгрунтохорона» ДУ «Інституту охорони ґрунтів України», ДУ «Одеський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України». Щомісячна, щоквартальна та щорічна інформація оприлюднюється і надається до Міндовкілля України. В рамках Державної системи моніторингу у галузі атмосферного повітря в області встановлені експлуатуються 2 пункти спостережень за забрудненням атмосферного повітря.

ЦІЛІ ТА ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

2. ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Бюджетні показники на 2023 рік базуються на основних прогнозних макропоказниках економічного і соціального розвитку України, які враховують дії правового режиму воєнного стану, та із застосуванням чинного бюджетного та податкового законодавства.

Показники місцевих бюджетів враховують:

- збереження зарахування: додаткового нормативу у розмірі 4 % ПДФО до бюджетів територіальних громад за рахунок зниження надходжень до державного бюджету, ПДФО від військовослужбовців та 13,44 % акцизного податку з пального;

- соціальні стандарти, а саме мінімальну заробітну плату (з 1 жовтня 2022 року – 6700,0 грн) встановлено з 1 січня 2023 року - в розмірі 6 700 грн;
– прогнозний посадовий оклад працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з 01.01.2023 – 2 893 грн.

- прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць становитиме 2589 грн, а для таких основних соціальних і демографічних груп населення:

- ✓ дітей віком до 6 років – 2 272 грн;
- ✓ дітей віком від 6 до 18 років – 2 833 грн;
- ✓ працездатних осіб – 2 684 грн;
- ✓ осіб, які втратили працездатність – 2 093 грн.

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів в умовах впровадження бюджетної децентралізації;

- ⇒ підвищення ролі та відповідальності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у розв'язанні актуальних проблем соціально-економічного розвитку районів та територіальних громад області;

- ⇒ створення умов для зменшення диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць;

- ⇒ потреба у поліпшенні результатів господарювання у зв'язку з переорієнтацією ринків збуту продукції реального сектору економіки;

- ⇒ проведення раціональної та ефективної податково-бюджетної політики, дотримання фінансової дисципліни.

Ключові кроки:

- ✚ сприяння стійкому економічному та соціальному розвитку районів та територіальних громад – Департамент фінансів облдержадміністрації, територіальні громади, районні державні адміністрації;

- ✚ підвищення рівня взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення збільшення надходжень до місцевих бюджетів – Департамент фінансів облдержадміністрації, територіальні громади;

- ✚ підвищення рівня бюджетної самостійності місцевих бюджетів – *Департамент фінансів облдержадміністрації;*
- ✚ підвищення мотивації до нарощування доходної бази місцевих бюджетів – *Департамент фінансів облдержадміністрації;*
- ✚ підвищення ефективності використання бюджетних коштів – *Департамент фінансів облдержадміністрації;*
- ✚ нарощування доходів державного та місцевих бюджетів відповідно до темпів зростання макроекономічних показників області – *Департамент фінансів облдержадміністрації;*
- ✚ мінімізація ризиків ухилення від сплати податків, недопущення зростання недоїмки до місцевих бюджетів, встановлення об'єктивних критеріїв у разі надання податкових пільг органами місцевого самоврядування в умовах розширення прав щодо самостійного прийняття ними рішень – *Департамент фінансів облдержадміністрації;*
- ✚ недопущення виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості у бюджетній сфері – *Департамент фінансів облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

- запровадження дієвого механізму управління бюджетним процесом як складової частини системи управління державними фінансами, сприяння фінансовій підтримці територіальних громад з метою забезпечення їх ефективного функціонування у воєнний та повоєнний час.

3. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

3.1. Промисловість

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ відновлення та стабілізація промислового виробництва усіх видів промислової діяльності з їх подальшим стабільним розвитком;
- ⇒ модернізація та технологічне оновлення виробництва на основі впровадження сучасних енерго- та ресурсозберігаючих технологій;
- ⇒ розвиток існуючих та формування нових видів діяльності з вищою доданою вартістю;
- ⇒ забезпечення оптимальної митної політики для стимулювання виробничого та інноваційного потенціалу;
- ⇒ підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, освоєння нових інноваційних видів високотехнологічної продукції;
- ⇒ диверсифікація ринків збуту.

Ключові кроки:

- ✚ сприяння у відновленні хімічної та нафтохімічної галузей промисловості – *Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації;*
- ✚ модернізація виробництв на основі впровадження новітніх техніки та технологій за рахунок посилення інноваційної складової розвитку галузей

промисловості – Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації;

✚ активізація роботи із залучення інвестицій з метою збільшення обсягів виробництва експортоорієнтованої продукції та нарощування виробництва вітчизняних аналогів імпортованих товарів – Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації;

✚ приведення стандартів якості та технічних умов у відповідність до вимог і положень ЄС – Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації;

✚ сприяння підприємствам промисловості у вирішенні проблемних питань організації виробництва продукції з новим рівнем якості і властивостей на основі використання новітніх технологій та забезпечення позитивної динаміки виробництва продукції – Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації;

✚ розвиток економічного потенціалу регіону шляхом розбудови інфраструктури та мережі індустріальних парків, створення нових робочих місць, реалізації проєктів розвитку – Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації;

✚ сприяння у реалізації «Зернової ініціативи» з метою підтримки діяльності значної кількості суб'єктів господарювання та стабілізації економіки регіону та країни в цілому – Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації;

✚ стимуляція економічної діяльності шляхом подальшої реалізації державних програм: «Доступні кредити 5-7-9%», «єРобота», «єОселя» тощо – Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації;

✚ аналіз та збір інформації щодо завданих збитків державним, комунальним та приватним суб'єктам господарювання регіону внаслідок російської агресії з метою подальшої їх відбудови в рамках Програми з відновлення України – Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації.

✚ відновлення (будівництво) ремонтно-відновлювальних підприємств та організацій.

Очікувані результати:

- зростання продуктивності та обсягів промислового виробництва:
  - індекс промислового виробництва очікується на рівні **110,0 %**;
  - обсяг реалізованої промислової продукції зросте до **73 млрд грн**;
  - нарощування виробництва інтелектуальної продукції військово-промислового комплексу;
- інтеграція регіональних виробників у світові та євроінтеграційні процеси – поступове перетворення країни із сировинної бази на виробника продукції з високою доданою вартістю;
- зростання конкурентоспроможності регіональної промислової продукції за рахунок впровадження інновацій та високого рівня якості;
- утворення рівних умов для експортованої та імпортованої продукції.

3.2. Регуляторна політика та розвиток підприємництва

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ підтримання державних важелів впливу на розвиток малого та середнього підприємництва;
- ⇒ створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва, у тому числі шляхом реалізації оновленої Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021-2023 роки з урахуванням повоєнного відновлення;
- ⇒ вдосконалення правового врегулювання господарських та адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.

Ключові кроки:

- ✚ сприяння впровадженню законодавчих нововведень для розвитку та підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва – *Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації*;
- ✚ виконання заходів Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021-2023 роки – *Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації*;
- ✚ координація та надання консультаційної підтримки регуляторним органам з питань здійснення державної регуляторної політики – *Департамент економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації*.

Очікувані результати:

- посилення розвитку якісного виробництва в області, збільшення конкуренції регіональної продукції на ринку, поширення практики соціальної відповідальності серед підприємців;
- пошук нових ланцюгів створення доданої вартості продукції, поживлення експорту регіональних товарів та послуг на зовнішні ринки;
- збільшення кількості суб'єктів господарювання;
- дотримання принципу прозорості та врахування громадської думки у здійсненні регуляторними органами в області державної регуляторної політики, недопущення прийняття економічно недоцільних, неефективних регуляторних актів, здійснення дерегуляції.

3.3. Агропромисловий комплекс

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ підвищення ефективності роботи аграрної галузі економіки шляхом впровадження сучасних ресурсо- та вологозберігаючих, екологічно безпечних, технологій виробництва сільськогосподарської продукції;
- ⇒ підвищення ефективності використання зрошувальних земель;
- ⇒ підвищення родючості ґрунтів;
- ⇒ створення сучасної селекційно-насінницької бази аграрного виробництва;

- ⇒ збільшення урожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби і птиці;
- ⇒ розбудова мережі промислових холодильних фрукто- та овочесховищ вздовж магістральних автодоріг;
- ⇒ розвиток овочівництва і картоплярства, виноградарства і садівництва;
- ⇒ вирощування чисельності поголів'я худоби та птиці;
- ⇒ розвиток кооперації на селі, створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;
- ⇒ сприяння сталому розвитку малого та середнього бізнесу в аграрній сфері, фінансову підтримку малого бізнесу та малих аграрних підприємств;
- ⇒ підвищення рівня конкурентоспроможності виробленої продукції, впровадження безвідходних технологій виробництва;
- ⇒ покращення умов праці та життя мешканців сіл;
- ⇒ організація і проведення інформаційно-виставкових та дорадницьких заходів в аграрній сфері;
- ⇒ консервація деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель.

Ключові кроки:

✚ реалізація заходів Регіональної програми розвитку агропромислового комплексу Одеської області на 2019-2023 роки – *Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин облдержадміністрації;*

✚ забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках – *Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин облдержадміністрації;*

✚ раціональне використання природних ресурсів, особливо земель сільськогосподарського призначення, удосконалення структури посівних площ та впровадження у виробництво елементів науково обґрунтованої системи землеробства передової техніки та технологій вирощування сільськогосподарських культур – *Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин облдержадміністрації;*

✚ підвищення рівня життя сільського населення – *Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин облдержадміністрації;*

✚ реалізація проєктів з відновлення зрошення в Одеській області – *Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин облдержадміністрації;*

✚ реконструкція зрошувальної системи Нижнього Дністра в Україні – *Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин облдержадміністрації.*

✚ координація та/або участь у розрахунках збитків завданих земельному фонду Одеської області внаслідок військової агресії російської федерації на території області – *Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

- підвищення урожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби і птиці;

- збільшення площі зрошуваних земель до 115 – 120 тис. га (*сьогодні площа використання зрошуваних земель – 35-45 тис. га*);
- здійснення переходу виробництва і переробки сільськогосподарської продукції на сучасні прогресивні ресурсо та енергозберігаючі, безвідходні технології;
- стабілізація поголів'я худоби та птиці, збільшення виробництва молока, м'яса, яєць;
- підвищення ефективності роботи виноградно-виноробної галузі, її конкурентоспроможності;
- вирощування виробництва сільськогосподарської продукції у господарствах населення, вирішення проблем зайнятості жителів сіл, підвищення рівня життя;
- пропаганда та впровадження у виробництво досягнень науки і передового досвіду, сучасних технологій;
- удосконалення структури посівних площ;
- впровадження у виробництво елементів науково-обґрунтованої системи землеробства, передової техніки та технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- поліпшення ресурсного забезпечення сільськогосподарського виробництва, поліпшення та оновлення парку тракторів, машин і обладнання;
- розширення можливостей використання інновацій в аграрному секторі, розвиток зрошувального землеробства;
- застосування новітніх технологій вирощування сільськогосподарських культур та впровадження високопродуктивних сортів рослин;
- забезпечення розвитку інфраструктури аграрного ринку (обслуговуючих кооперативів, оптових ринків сільськогосподарської продукції);
- збереження родючості ґрунтів;
- збільшення площ органічних сільськогосподарських земель, нарощування обсягів виробництва органічної продукції;
- створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу в сільській місцевості і, як наслідок, збільшення виробництва товарної сільгосппродукції дрібними товаровиробниками та поліпшення умов праці сільського населення, покращення зайнятості людей;
- створення і впровадження у виробництво нових сортів пшениці універсального та інтенсивного типів з потенціалом продуктивності 9,5-11,0 т/га посухо- та морозостійкістю, «сильними» та «екстра сильними» за якістю властивостями зерна, стійкими до розповсюджених хвороб;
- розрахунки збитків завданих земельним ресурсам сільськогосподарського призначення внаслідок всіх випадків військової агресії російської федерації на території області.

3.4. Транспортна інфраструктура та морегосподарський комплекс

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ відновлення судноплавства та розвитку українського флоту;
- ⇒ розширення потужностей Дунайського морського кластеру, створення інфраструктури для збільшення обсягів вантажообігу через р. Дунай;

- ⇒ підвищення технологічної спроможності організації мультимодальних перевезень, забезпечення злагодженого функціонування всіх частин ланцюга поставок з використанням декількох видів транспорту;
- ⇒ забезпечення ефективно працюючого, доступного та безпечного ринку надання транспортних послуг;
- ⇒ інтеграція вітчизняної транспортної системи до європейської та міжнародної транспортних систем;
- ⇒ встановлення чіткої координації роботи з країнами ЄС з питань організації перевезень та розвитку мережі TEN-T;
- ⇒ удосконалення системи управління запобігання дорожньо-транспортним пригодам;
- ⇒ підвищення безпеки руху під час забезпечення високої швидкості, комфорту та економічності перевезень;
- ⇒ підвищення ефективності державного управління у галузі транспорту;
- ⇒ розвиток транспортної інфраструктури;
- ⇒ оновлення рухомого складу транспорту;
- ⇒ поліпшення інвестиційного клімату;
- ⇒ підвищення екологічності та енергоефективності транспортних засобів.

Ключові кроки:

- ✚ відновлення, відбудова, модернізація об'єктів транспортної інфраструктури, які були пошкоджені внаслідок російської агресії – *Міністерство інфраструктури України*;
- ✚ ремонт та модернізація рухомого складу поїздів, реконструкція залізничних станцій та колій, у тому числі портових, розвиток залізничних контейнерних маршрутів з портів – *АТ «Укрзалізниця»*;
- ✚ реконструкція аеродромного комплексу Міжнародного аеропорту «Одеса» відновлення радіолокаційного покриття, впровадження нової автоматизованої системи керування повітряним рухом та системи мовного зв'язку в Одеському РДЦ – *Міністерство інфраструктури України, ДП «Украерорух»*;
- ✚ продовження реалізації інвестиційних проєктів у морських портах «Великої Одеси» – *Міністерство інфраструктури України, ДП «АМПУ», інвестор*;
- ✚ виконання експлуатаційного днопоглиблення ГСХ та в акваторії морських портів Ізмаїл, Рені та Усть-Дунайськ – *Міністерство інфраструктури України, ДП «АМПУ»*;
- ✚ розвиток інфраструктури морських терміналів морського порту «Ізмаїл» для збільшення промислових потужностей порту – будівництво спеціалізованого комплексу для навалювальних вантажів, а також розвиток автомобільної та залізничної інфраструктури морського порту – *Міністерство інфраструктури України*;
- ✚ будівництво та експлуатація річкового терміналу у місті Ізмаїл – *ТОВ СП «Нібулон», Ізмаїльська міська рада*;
- ✚ встановлення залізничного сполучення Рені – Ізмаїл – створення прямого залізничного сполучення всього півдня України з країнами ЄС (Румунія, Болгарія, Сербія, Хорватія, Греція) – *Міністерство інфраструктури*

України,

АТ «Укрзалізниця», ДП «АМПУ», ДП «Ренійський МТП», ДП «Ізмаїльський МТП»;

✚ модернізація, ремонт та експлуатація пасажирського флоту ПрАТ «УДП», модернізація Кілійського суднобудівельно-судноремонтного заводу та підготовка його до спільного інвестиційного проекту з іноземними суднобудівельними верфями – *Міністерство інфраструктури України, ПрАТ «УДП»;*

✚ приватизація ДП «Усть-Дунайський морський торговельний порт» та ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт» – *Фонд державного майна України;*

✚ реконструкція гідротехнічного комплексу «Практична гавань» (причали 29, 30) в Одеському морському порту та реконструкція причалу №29 - будівництво під'їзної дороги і необхідної інфраструктури;

✚ розвиток залізничного сполучення Березине (Україна) – Басарабська (Молдова) та між пунктом Джурджулешти на українсько-молдовському кордоні й румунським портом Галац – *Міністерство інфраструктури України;*

✚ утримання Білгород-Дністровського (6 станцій), Подільського

(6 станцій) та Одеського (4 станції) навантажувально-розвантажувальних районів;

✚ відновлення мосту через Дністровський лиман біля селища Затока, розробка проектів будівництва нового мосту через Дністровський лиман та мостового переходу через р. Дунай в районі існуючої паромної переправи, що поєднує Одеську область з Європейським Союзом «Орлівка – Ісакча» – *Міністерство інфраструктури України, АТ «Укрзалізниця», Укравтодор.*

3.5. Дорожньо-транспортне господарство

Пріоритетні напрямки:

⇒ забезпечення розвитку мережі автомобільних доріг, підвищення безпеки руху, швидкості та економічності перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом, поліпшення експлуатаційного стану доріг;

⇒ реконструкція і капітальний ремонт автодоріг державного та місцевого значення з доведенням їх параметрів до нормативних вимог;

⇒ покращення транспортного сполучення, в тому числі транзитного міжнародного, пішохідного сполучення та безпеки дорожнього руху;

⇒ створення умов доступності сільських територій до обласного і районних центрів;

⇒ проведення ремонтних робіт, забезпечення під'їзду до опорних навчальних та медичних закладів, соціальних та культурних об'єктів, соціально важливих проектів, об'єктів природно-заповідного та історико-культурного фонду загальнодержавного та обласного рівнів;

⇒ завершення будівельних робіт на об'єктах, реалізація яких розпочалася у 2021 році.

Ключові кроки:

✚ будівництво мостового переходу через Сухий лиман в с. Малодолинське з підходами на автомобільній дорозі М-27 Одеса – Чорноморськ – *Служба автомобільних доріг в Одеській області;*

✚ будівництво автомобільної дороги загального користування державного значення М-28 Одеса – Южний – /М-14/ з під'їздами (під'їзд до Одеського морського порту) – *Служба автомобільних доріг в Одеській області;*

✚ капітальний ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Р-33 Вінниця – Турбів – Гайсин – Балта – Велика Михайлівка – /М-16/ – *Служба автомобільних доріг в Одеській області;*

✚ поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-16-15 Контрольно-пропускний пункт «Великопоске» – Новопетрівка – Цебрикове – Знам'янка – Березівка – *Служба автомобільних доріг в Одеській області;*

✚ поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-16-25 Контрольно-пропускний пункт «Кучурган» – Біляївка – Маяки – Овідіополь – *Служба автомобільних доріг в Одеській області;*

✚ поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-16-27 Контрольно-пропускний пункт «Серпневе» – Тарутине – Арциз – Сарата – *Служба автомобільних доріг в Одеській області;*

✚ поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-16-47/Н-33 – Кароліно-Бугаз – Грибівка – Санжійка – /М-27/ – *Служба автомобільних доріг в Одеській області;*

✚ реконструкція автомобільної дороги загального користування державного значення Н-33 Одеса – Білгород-Дністровський – Монаші-/М-15/ з під'їздом до порту Чорноморськ на ділянках км 84+820 – км 89+000, км 89+000 – км 95+000, км 95+000 – км 104+570 – *Служба автомобільних доріг в Одеській області;*

✚ відновлення та утримання (стратегічних) автомобільних доріг в Одеській області, обладнання необхідних комунікацій та відповідних елементів дорожньої інфраструктури.

Очікувані результати:

- покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг загального користування та місцевого значення за основними маршрутами;
- зниження втрат від дорожньо-транспортних пригод, що трапляються через незадовільний стан автомобільних доріг;
- відновлення об'єктів інфраструктури та комунального господарства Одеської області та таких, що зазнали пошкодження і руйнування в результаті воєнної агресії з боку російської федерації;
- покращення стану об'єктів життєзабезпечення та інфраструктури;
- покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.

3.6. Будівництво та житлова політика

Пріоритетні напрямки та ключові кроки:

- ⇒ виготовлення (актуалізація) картографічної основи масштабу 1:10000 та 1:2000 в цифровій формі як просторово орієнтованої інформації в державній

системі координат УСК-2000 на паперових і електронних, носіях;

- ⇒ розроблення генеральних планів населених пунктів – адміністративних центрів територіальних громад;
- ⇒ виконання землевпорядних робіт у складі Комплексних планів;
- ⇒ розроблення Комплексних планів територій територіальних громад та проведення стратегічної екологічної оцінки;
- ⇒ розвиток функціонування містобудівного кадастру регіонального рівня та координація робіт щодо створення містобудівних кадастрів базового рівня;
- ⇒ утримання та експлуатація в належному технічному стані захисних споруд в підприємствах, установах, організаціях усіх форм власності;
- ⇒ дотримання нових стандартів будівництва житлових будинків, зокрема приміщень для укриття, що передбачатимуть врахування виникнення різних надзвичайних ситуацій.

Очікувані результати:

- відновлення об'єктів інфраструктури та комунального господарства Одеської області та таких, що зазнали пошкодження і руйнування в результаті воєнної агресії з боку російської федерації;
- покращення соціально-економічного розвитку громад;
- створення належних умов в закладах дошкільної та шкільної освіти, лікування населення, покращення сфери культурних заходів;
- покращення стану об'єктів життєзабезпечення та інфраструктури;
- покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.

4. РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ

4.1. Реформування відносин власності

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ реалізація державної політики у сфері управління об'єктами державної власності у тому числі, що в процесі приватизації не увійшли до статутних капіталів господарських товариств, а також об'єктів, що повертаються в державну власність за рішенням суду.

Ключові кроки:

- ✚ здійснення підготовки об'єктів приватизації до продажу та їх реалізація – *Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях;*
- ✚ робота з єдиними майновими комплексами державних підприємств, переданими до сфери управління державних органів приватизації у зв'язку з прийняттям рішення про їх приватизацію згідно з переліками об'єктів приватизації, які підлягають підготовці до продажу – *Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях;*
- ✚ здійснення перевірок виконання покупцями державного майна умов укладених договорів купівлі-продажу об'єктів приватизації – *Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях;*

✚ організація та контроль з питань орендних відносин, супроводження чинних договорів оренди державного майна – *Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях;*

✚ захист майнових прав держави у судах, ведення претензійно-позовної роботи щодо стягнення заборгованості з орендної плати та штрафних санкцій, а також у разі необхідності повернення об'єктів до державної власності у судовому порядку – *Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях;*

✚ здійснення організаційних заходів щодо забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень про подальше використання державного майна (крім матеріальних носіїв секретної інформації), яке не увійшло до статутних капіталів господарських товариств у процесі приватизації – *Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях;*

✚ здійснення перевірок державного майна з метою виявлення майна, яке не використовується та не планується до використання та може бути потенційним об'єктом приватизації або оренди – *Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях.*

Очікувані результати:

- забезпечення надходження коштів від приватизації до Державного бюджету відповідно до встановлених Фондом державного майна України завдань;
- забезпечення надходження коштів до Державного бюджету від оренди державного майна відповідно до встановлених Фондом державного майна України завдань;
- ефективне використання об'єктів державної власності.

4.2. Управління об'єктами комунальної власності

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ здійснення обліку майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Одеської області;
- ⇒ здійснення контролю за своєчасною сплатою орендної плати орендодавцями об'єктів комунальної власності;
- ⇒ розроблення та затвердження переліків показників ефективності роботи керівників, використання майна та коштів підприємств, установ і організацій;
- ⇒ підвищення ефективності управління об'єктами комунальної власності.

Ключові кроки:

✚ підвищення рівня наповнення доходної частини обласного бюджету від використання об'єктів спільної власності територіальних громад області – *Управління обласної ради з майнових питань Одеської обласної ради;*

✚ сприяння ефективному використанню та збереженню майна комунальної власності - *Управління обласної ради з майнових питань обласної ради;*

✚ погодження річних фінансових планів та проведення моніторингу їх фінансової діяльності, з наступним затвердженням заступниками голови облдержадміністрації відповідно до розподілу функціональних повноважень – *структурні підрозділи облдержадміністрації;*

✚ контроль за збереженням та ефективністю використання майна, переданого в управління підприємств, установ та організацій - *структурні підрозділи облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

- ефективне планування діяльності підприємств, підвищенню їх рентабельності господарської діяльності;
- підвищення рівня наповнення доходної частини обласного бюджету від використання об'єктів спільної власності територіальних громад області.

4.3. Цифрова трансформація та надання адміністративних послуг

Пріоритетні напрямки на 2023 рік

- ⇒ забезпечення підключення волоконно-оптичними лініями зв'язку (ВОЛЗ) населених пунктів сільської місцевості, де наявний хоча б 1 заклад соціальної інфраструктури до фіксованого, ширококутового доступу до мережі Інтернет;
- ⇒ забезпечення технічної можливості підключення домогосподарств до ширококутового доступу до Інтернету в Одеській області шляхом підключення населених пунктів сільської місцевості;
- ⇒ розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг в територіальних громадах з населенням менше 10 тисяч;
- ⇒ підключення закладів соціальної інфраструктури до фіксованого ширококутового доступу до Інтернету;
- ⇒ впровадження автоматизованої системи електронного документообігу в територіальних громадах та комунальних підприємствах (установах, організаціях) області. Вивчено питання щодо необхідної кількості ліцензій СЕД «АСКОД» (понад 10000 ліцензій);
- ⇒ забезпечення захисту інформації в інформаційно-комунікаційній мережі органів виконавчої влади та місцевого самоврядування Одеської області шляхом створення комплексної системи захисту інформації;
- ⇒ підвищення рівня цифрової грамотності серед працівників обласної державної адміністрації, районних державних адміністрацій, міських, сільських та селищних рад Одеської області;
- ⇒ забезпечення кіберзахисту інформаційно-комунікаційної системи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування та інформаційних ресурсів обласної державної адміністрації;
- ⇒ розвиток центру обробки даних органів публічної влади;
- ⇒ забезпечення оперативної взаємодії між структурними підрозділами обласної державної адміністрації та територіальними громадами.

Ключові кроки:

✚ координаційна та фахова підтримка органів місцевого самоврядування, для організації підключення до ширококутового доступу до мережі Інтернет населених пунктів сільської місцевості де наявний хоча б 1 заклад соціальної інфраструктури – *Управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації облдержадміністрації, територіальні громади;*

✚ фахова підтримка органів місцевого самоврядування для здійснення підключення закладів соціальної інфраструктури до широкопasmового доступу до мережі Інтернет та закупівля послуг територіальними громадами – *Управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації облдержадміністрації, територіальні громади;*

✚ сегментована модернізація комутаційного обладнання центру обробки даних;

✚ впровадження системи електронного документообігу СЕД «АСКОД» – *Управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації облдержадміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади;*

✚ впровадження системи типу SIEM – *Управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації облдержадміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади;*

✚ забезпечення підключення до сервісів з використанням технології VPN – *Управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації облдержадміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади.*

Очікувані результати:

➤ забезпечення населених пунктів сільської місцевості з відсутнім покриттям волоконно-оптичними лініями зв'язку, де наявний хоча б 1 заклад соціальної інфраструктури, доступом до широкопasmового Інтернету;

➤ забезпечення закладів соціальної інфраструктури фіксованим широкопasmовим доступом до мережі Інтернет з використанням волоконно-оптичних технологій;

➤ підвищення рівня цифрової грамотності та обізнаності базовим правилам кібергігієни в інформаційному просторі;

➤ забезпечення належного рівня технічного захисту інформації та кіберзахисту інформаційно-комунікаційної системи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування Одеської області;

➤ забезпечення відповідності організації заходів щодо забезпечення технічного захисту інформації вимогам чинного законодавства.

5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Пріоритетні напрямки:

⇒ підвищення ефективності реалізації інвестиційного потенціалу територіальних громад області;

⇒ зростання частки галузей реального сектору економіки у структурі іноземного інвестування;

⇒ сприяння залученню інвестиційних коштів у розвиток експортоорієнтованих сфер економічної діяльності з метою підвищення їх конкурентоспроможності на зовнішніх ринках.

Ключові кроки:

✚ проведення моніторингу стану реалізації інвестиційних проєктів, що реалізуються на території області підприємствами з іноземними інвестиціями – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації;*

✚ інформування регіонів іноземних держав, з якими Одеська обласна державна адміністрація уклала угоди та меморандуми про міжрегіональне співробітництво, щодо потенційних можливостей Одеської області у сфері інвестицій та міжнародної торгівлі – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації;*

✚ надання сприяння ініціаторам створення індустріальних парків, які є власниками (орендарями) земельних ділянок щодо залучення потенційних інвесторів – резидентів індустріальних парків – *Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації; Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації;*

✚ популяризація інвестиційних можливостей області в частині реалізації проєктів на засадах державно-приватного партнерства та залучення інвестицій в рамках приватизації державного майна – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації;*

✚ сприяння реалізації інвестиційних проєктів, спрямованих на покращення транспортно-логістичного та експортного потенціалу області – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації;*

✚ актуалізація інвестиційних пропозицій територіальних громад області з включенням їх до Інвестиційного паспорту Одеської області – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації;*

✚ презентація інвестиційного та експортного потенціалу Одеської області серед дипломатичних представництв, міжнародних бізнес об'єднань та асоціацій, торгових представництв України за кордоном, а також на тематичних онлайн ресурсах – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації;*

✚ сприяння налагодженню прямих ділових зв'язків між підприємствами-експортерами Одеської області та закордонними партнерами шляхом залучення до участі у тематичних онлайн та офлайн заходах, торговельних місіях та бізнес-зустрічах – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації;*

✚ здійснення моніторингу географічної та товарної структури експорту Одеської області та надання пропозицій регіональним товаровиробникам, бізнес об'єднанням та асоціаціям щодо перспективних ринків збуту – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

- зростання зовнішньоторговельного обороту товарів та послуг області на 2,2 %;
- відновлення інвестиційної активності та підвищення ефективності використання експортного потенціалу регіону.

6. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ підвищення енергетичної ефективності будівель шляхом покрокової термомодернізації з дотриманням нормативних санітарно-гігієнічних вимог;
- ⇒ розвиток мережі об'єктів енергетичної інфраструктури з відновлюваних джерел енергії;
- ⇒ проведення підприємствами теплоенергетики модернізації систем теплопостачання, встановлення енергоефективного обладнання з використання альтернативних видів палива;
- ⇒ впровадження проєктів із підвищення енергоефективності водопровідно-каналізаційного господарства і зменшення нераціональних втрат води та енергії;
- ⇒ підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів шляхом мінімізації витрат паливно-енергетичних ресурсів;
- ⇒ підвищення рівня свідомості мешканців, набуття нових знань і навичок з енергоощадності, як результат впровадження інформаційно-просвітницьких та організаційних заходів.

Ключові кроки:

- ✚ розвиток енергетичної інфраструктури з відновлюваних джерел енергії – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації, територіальні громади, районні державні адміністрації;*
- ✚ створення умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в енергетичний сектор – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації, територіальні громади, районні державні адміністрації;*
- ✚ здійснення енергозберігаючих та енергоефективних проєктів/заходів – *територіальні громади, районні державні адміністрації;*
- ✚ впровадження технічних та організаційних заходів щодо зниження витрат бюджету на енергоносії – *територіальні громади, районні державні адміністрації;*
- ✚ впровадження заходів з ощадного використання енергоресурсів на всіх рівнях – *територіальні громади, районні державні адміністрації;*
- ✚ організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації, розгортання стаціонарних та мобільних пунктів обігріву при пониженні температури повітря та тривалій відсутності електропостачання під час дії правового режиму воєнного стану на території Одеської області - *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації;*
- ✚ впровадження аварійно-відновлювального режиму з елементами захисту повітряних ліній електропередач, трансформаторних підстанцій у разі ушкоджень таких об'єктів через бойові дії - *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації;*
- ✚ зниження енергоємності виробництва теплової енергії, зменшення обсягу втрат енергоресурсів під час її транспортування та постачання за рахунок заміни і модернізації котлів, встановлення блочно-модульних котелень, утилізаторів тепла вихідних газів, індивідуальних теплових пунктів, заміни аварійних і ветхих теплових мереж – *теплопостачальні підприємства області, територіальні громади, районні державні адміністрації;*
- ✚ будівництво ПЛ 330 кВ Новоодеська – Арциз із заміною ТА-2 на ПС 330 кВ «Арциз» – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

- розширення мережі енергетичної інфраструктури з відновлювальних джерел енергії;
- зменшення споживання теплової енергії у закладах соціальної сфери області та зменшення навантаження на бюджети різних рівнів за рахунок розширення мережі об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних джерел енергії та надання послуг з енергосервісу;
- скорочення обсягів енергоспоживання в усіх сферах господарювання, в тому числі й житловому фонді за рахунок енергоефективної поведінки споживачів;
- зменшення викидів CO₂ за рахунок впровадження енергозберігаючих заходів.

7. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА

7.1. Демографічна ситуація, розвиток ринку праці та створення робочих місць

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ забезпечення надання шукачам роботи своєчасних та якісних послуг, спрямованих на прискорення їх працевлаштування;
- ⇒ надання якісних та своєчасних послуг внутрішньо переміщеним особам та демобілізованим військовослужбовцям, які брали участь в АТО (ООС);
- ⇒ організація професійного навчання, орієнтованого на задоволення поточних та перспективних потреб роботодавців, з максимальним використанням навчальної бази Одеського центру професійно-технічної освіти державної служби зайнятості;
- ⇒ заохочення роботодавців, які зберігають діючі та створюють нові робочі місця насамперед для громадян, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці;
- ⇒ створення умов для працевлаштування в обсягах, необхідних для запобігання довготривалому безробіттю, зокрема нарощування обсягів професійного навчання безробітних під конкретне замовлення роботодавців та за професіями, що передбачають в подальшому самозайнятість або підприємництво, особливо мешканців сільської місцевості з урахуванням обмежених можливостей працевлаштування на вільні та новостворені робочі місця на селі;
- ⇒ створення бази демографічних даних щодо чисельності населення шляхом проведення регіонального перепису населення.

Ключові кроки:

- ✚ розширення сфери застосування праці та стимулювання заінтересованості роботодавців у створенні нових робочих місць – *Одеський обласний центр зайнятості*;
- ✚ підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності економічно активного населення – *Одеський обласний центр зайнятості*;
- ✚ підвищення мобільності робочої сили на ринку праці та удосконалення регулювання трудової міграції – *Одеський обласний центр зайнятості*;
- ✚ сприяння зайнятості громадян, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції та демобілізованих військовослужбовців учасників антитерористичної операції – *Одеський обласний центр зайнятості*;
- ✚ залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт, що виконуються під час запровадження трудової повинності в умовах воєнного стану – *Одеський обласний центр зайнятості*.

✚ підтримка сталого середовища для внутрішньо переміщених осіб, зокрема реалізація комплексу заходів, що стосуються адаптації до нового місця проживання, забезпечення базових потреб населення на належному рівні, продовольчої безпеки, працевлаштування, соціальної підтримки та створення сприятливих умов для повернення до своїх домівок.

Очікувані результати:

- кількість населення, зайнятого економічною діяльністю, збільшиться до 994,0 тис. осіб, рівень зайнятості становитиме близько 57,0 %;
- рівень безробітного населення – 8,3 %;
- утворення в усіх сферах економічної діяльності близько 25,0 тис. робочих місць.

7.2. Грошові доходи населення, заробітна плата, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати

Пріоритетні напрямки та Ключові кроки:

⇒ налагодження ефективної співпраці відповідних територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та місцевих органів виконавчої влади щодо здійснення контролю своєчасної і не нижче визначеного державою мінімального розміру оплати праці, виконання роботодавцями умов колективних договорів та галузевих угод у частині оплати праці, недопущення необґрунтованого зменшення заробітної плати;

⇒ проведення роз'яснювальної роботи серед роботодавців щодо недопустимості використання робочої сили з порушенням трудового законодавства;

⇒ сприяння скороченню нелегальної зайнятості населення області, легалізації трудових відносин та зростання середнього рівня заробітної плати;

⇒ посилення роботи щодо забезпечення додержання мінімальних гарантій з оплати праці та у сфері боротьби з тіньовою зайнятістю, проведення правової роз'яснювальної роботи.

Очікувані результати:

- зростання середньомісячної заробітної плати до 13500 грн (темп росту до 2022 року – 15,0 %);
- максимальне скорочення заборгованості із виплати заробітної плати.

7.3. Соціальне забезпечення

Пріоритетні напрямки та Ключові кроки:

⇒ надання матеріальної допомоги мешканцям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачених обставин, за рахунок коштів обласного бюджету;

⇒ надання щомісячних довічних стипендій 42 особам, які досягли 100-річного віку, у розмірі 1000 грн;

⇒ надання щоквартально матеріальної допомоги 55 колишнім політв'язням і репресованим у розмірі 1000 грн;

⇒ надання щорічної цільової адресної допомоги 770 мешканцям Одеської області, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 категорії до Дня

Річниці Чорнобильської трагедії (розмір виплати з обласного бюджету визначається з урахуванням виплат з місцевих бюджетів);

⇒ надання щорічної цільової адресної допомоги 150 сім'ям загиблих (померлих) осіб, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою до Дня Річниці Чорнобильської трагедії (розмір виплати з обласного бюджету визначається з урахуванням виплат з місцевих бюджетів);

⇒ надання щорічної виплати 48 сім'ям загиблих працівників органів внутрішніх справ до Дня вшанування пам'яті працівників органів внутрішніх справ, які загинули при виконанні службових обов'язків;

⇒ надання щомісячної стипендії 700 особам з інвалідністю внаслідок війни та учасників бойових дій Другої Світової війни, що є мешканцями Одеської області (розмір виплати з обласного бюджету визначається з урахуванням виплат з місцевих бюджетів);

⇒ надання щомісячної допомоги 260 сім'ям загиблих (померлих) учасників АТО, сім'ям захоплених у полон або оголошених зниклими безвісти військових, зокрема співробітників правоохоронних органів, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України у розмірі 2500 грн та 50 дітям до досягнення 18-річного віку у розмірі 500 грн на кожную дитину;

⇒ надання щомісячної стипендії особам з інвалідністю, які брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України; 25 учасникам бойових дій з інвалідністю від загального захворювання 1 групи, у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України; 300 осіб з інвалідністю внаслідок війни 2-3 групи, які безпосередньо брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України (розмір виплати щомісячно 1500 грн); 5 осіб, учасників бойових дій з інвалідністю від загального захворювання 1 групи, які безпосередньо брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України (розмір виплати щомісячно 1500 грн) та по 500 грн на кожную дитину до досягнення нею 18-річного віку.

Очікувані результати:

➤ надання цільової адресної допомоги малозабезпеченим верствам населення області та сім'ям, які опинилися у скрутних життєвих обставинах;

➤ посилення соціального захисту та медичного забезпечення ветеранів війни та праці, осіб з інвалідністю та інших малозабезпечених верств населення;

➤ покращення якості життєдіяльності людей з обмеженими потребами, учасників АТО та інших.

7.4. Житлово-комунальне-господарство

Пріоритетні напрямки:

⇒ розвиток системи водопостачання та водовідведення (капітальний ремонт, реконструкція та будівництво водопровідно-каналізаційних мереж, водопровідних і каналізаційних насосних станцій, артсвердловин, каналізаційних очисних споруд та резервуарів для накопичення чистої води).

Ключові кроки:

✚ забезпечення надійності функціонування систем водопостачання та водовідведення та відновлення зруйнованої системи водопровідно-каналізаційного господарства внаслідок воєнної агресії російської федерації – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації;*

✚ встановлення систем доочищення питної води – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації;*

✚ ремонт та реконструкція систем водопостачання та водовідведення – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації;*

✚ впровадження сучасних технологій та обладнання на об'єктах водопостачання та водовідведення – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації;*

✚ забезпечення населення питною водою – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

➤ забезпечення населення області якісним питним водопостачанням та водовідведенням;

➤ встановлення систем доочищення питної води;

➤ ремонт та реконструкція водопровідних та каналізаційних мереж;

➤ впровадження енергозберігаючих технологій;

➤ будівництво артезіанських свердловин для питного водопостачання, ремонт та реконструкція водонапірних башт.

8. ГУМАНІТАРНА СФЕРА

8.1. Освіта

Пріоритетні напрямки та ключові кроки:

⇒ відновлення приміщень пошкоджених закладів освіти – *територіальні громади, Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

⇒ створення безпечних умов для всіх учасників освітнього процесу – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

⇒ забезпечення рівного доступу до якісної дошкільної освіти усіх дітей від 3 до 6 (7) років – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

⇒ розбудова та модернізація ефективної мережі закладів загальної середньої освіти задля забезпечення якості освіти – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

⇒ реалізація заходів Концепції Нова українська школа у закладах загальної середньої освіти – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

⇒ розширення мережі інклюзивно-ресурсних центрів в області – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

⇒ сприяння організації інклюзивного навчання у закладах освіти – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

⇒ продовження діджиталізації освітнього процесу закладів освіти області, використання новітніх інформаційних технологій, покращення матеріально-технічної бази закладів освіти – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

⇒ збереження та розвиток мережі закладів позашкільної освіти області – *Департамент освіти і науки облдержадміністрації;*

- ⇒ створення багатoproфiльних центрiв професiйної освiти – *Департамент освiти i науки облдержадмiнiстрацiї*;
- ⇒ модернiзацiя професiйної (професiйно-технiчної), фахової передвищої та вищої освiти облacтi – *Департамент освiти i науки облдержадмiнiстрацiї*;
- ⇒ здiйснення системних заходiв, спрямованих на посилення нацiонально-патрiотичного виховання дiтей та молодi – формування нового українця, що дiє на основi нацiональних та європейських цiнностей – *Департамент освiти i науки облдержадмiнiстрацiї*;
- ⇒ реалiзацiї завдань державної молодiжної полiтики в Одеськiй облacтi – *Департамент освiти i науки облдержадмiнiстрацiї*;
- ⇒ використання науково-технiчного потенцiалу облacтi у частинi реалiзацiї проєктiв рeгiонального розвитку – *Департамент освiти i науки облдержадмiнiстрацiї*.

Очiкуванi результати:

- вiдновлення примiщень пошкоджених закладiв освiти: 11 закладiв загальної середньої освiти; 2 заклади дошкiльної освiти; 3 заклади позашкiльної освiти; 1 дитячий будинок; 1 заклад професiйної (професiйно-технiчної) освiти; 2 заклади передвищої фахової освiти та 1 вищої освiти;
- органiзацiя освiтнього процесу в закладах освiти у звичному (очному) режимi;
- продовження роботи щодо обладнання наявного фонду захисних споруд, створення та облаштування у закладах освiти споруд подвійного призначення та найпростiших укриттiв для всiх учасникiв освiтнього процесу. Укладення договорiв з балансоутримувачем щодо використання захисних споруд розташованих поблизу закладiв освiти;
- монiторинг забезпечення дiтей доступом до закладiв дошкiльної освiти по кожному населеному пункту;
- розвиток мережi закладiв дошкiльної освiти рiзних типiв та форм власностi;
- сприяння приватнiй iнiцiативi щодо вiдкриття закладiв дошкiльної освiти приватної форми власностi;
- робота з батьками щодо важливостi дошкiльної освiти для розвитку дитини дошкiльного вiку та обов'язковостi освiти для дiтей старшого дошкiльного вiку;
- впровадження альтернативних форм здобуття дошкiльної освiти;
- проведення засновниками закладiв освiти заходiв щодо вiдповiдностi юридичного статусу закладiв загальної середньої освiти (початкова школа, гiмназiя та профiльний лицей) до Законiв України «Про освiту» та «Про повну загальну середню освiту»;
- придбання нових шкiльних меблiв, комп'ютерного обладнання, технiки для вчителiв, дидактичних матерiалiв для забезпечення якiсної, сучасної та доступної загальної середньої освiти «Нова українська школа»;
- пiдвищення квалiфiкацiї педагогiчних працiвникiв закладiв загальної середньої освiти;

- підтримка розвитку мережі інклюзивно-ресурсних центрів, відкриття інклюзивно-ресурсного центру Фонтанської сільської ради, облаштування інклюзивного середовища;
- підтримка здобувачів освіти з особливими освітніми потребами шляхом скерування до територіальних громад субвенції на підтримку дітей з особливими освітніми потребами для проведення корекційно-розвиткових занять та індивідуальних засобів корекції;
- залучення асистентів вчителів (вихователів) для супроводу освітнього процесу в умовах інклюзивного навчання відповідно до потреб. Організація підвищення кваліфікації асистентів вчителів (вихователів);
- проводити системну роботу щодо діджиталізації освітнього процесу, постійно оновлювати сучасними інформаційно-комунікативними засобами навчання з використанням в освітній діяльності закладів освіти широкосмужової мережі Інтернет не менше 100Мб/с;
- створення сучасних точок доступу щодо максимальної швидкості мережі Інтернет за допомогою бездротової мережі WI-FI;
- вжиття заходів щодо збереження та розвитку мережі закладів позашкільної освіти, урізноманітнення їх напрямків роботи;
- створення багатопрофільних центрів на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти: ДНЗ «Одеський професійний ліцей морського транспорту», ДНЗ «Одеське вище професійне училище автомобільного транспорту»;
- задоволення потреб ринку праці, суспільства і держави у кваліфікованих кадрах та фахівцях;
- зростання привабливості професійної (професійно-технічної) освіти, підвищенню її конкурентоспроможності та якості відповідно до міжнародних стандартів;
- посилення співпраці закладів освіти з роботодавцями та соціальними партнерами;
- розвиток та поширення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у регіоні;
- утворення та офіційна реєстрація куренів-осередків з національно-патріотичного виховання учнівської молоді, первинних ланок Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»);
- осучаснення експозицій музеїв при закладах освіти та популяризація музейної справи, як ресурсу національно-патріотичного виховної учнівської та студентської молоді;
- утворення та функціонування консультативно-дорадчих органів – молодіжних рад міських/сільських/селищних територіальних громад області;
- активізація та розвиток молодіжних рухів, молодіжної спільноти, шляхом створення відповідних умов для всебічного розвитку та самореалізації молодих людей в Одеській області;
- підтримка інвестиційних проєктів у галузі освіти, що розроблені представниками закладів освіти та наукових установ регіону.

8.2. Підтримка сім'ї, дітей та молоді

Пріоритетні напрямки та ключові кроки:

⇒ забезпечення підключення та функціонування ЄІАС «Діти» в сільських, селищних та міських радах – *Служба у справах дітей облдержадміністрації;*

⇒ забезпечити неухильне виконання органами опіки та піклування Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності з питань усиновлення в умовах воєнного стану - *Служба у справах дітей облдержадміністрації;*

⇒ надання статусу дітям, із врахуванням розширення підстав для надання статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування - *Служба у справах дітей облдержадміністрації;*

⇒ активізувати роботу щодо створення та діяльності сімей патронатних вихователів, для тимчасового влаштування дітей, залишених без батьківського піклування - *Служба у справах дітей облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

➤ забезпечення на рівні громад ведення Єдиної інформаційної аналітичної системи «Діти» (ЄІАС «Діти») про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, громадян України, які бажають взяти їх на виховання, та дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах;

➤ забезпечення динаміки зростання кількості дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей на 20 %;

➤ забезпечення рівня загального усиновлення не нижче 7 %;

➤ збільшення кількості патронатних сімей на 15 %, наблизити відсоток влаштування дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування до середнього показника по Україні (90 %).

8.3. Охорона здоров'я

Пріоритетні напрямки та ключові кроки:

⇒ реконструкція обласних лікарень (доросла та дитяча) Одеської області – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації;*

⇒ збільшення доступності та наближення медичних послуг до споживача – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації;*

⇒ подальше впровадження та розвиток трансплантації в Одеській області – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації;*

⇒ збільшення кількості заключених контрактів із НСЗУ за пріоритетними напрямками – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації;*

⇒ зниження рівня смертності від інфекційних захворювань – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації;*

⇒ подальший розвиток мережі медичних установ, що надають медичну допомогу хворим з гострим ішемічним інсультом, розробка та впровадження нових алгоритмів профілактики раку молочної залози на первинній та вторинній ланці – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації;*

⇒ затвердження спроможної мережі закладів охорони здоров'я госпітального округу, плану розвитку госпітального округу, за погодженням з МОЗ – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації;*

⇒ зниження захворюваності на інфекційні хвороби – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації;*

- ⇒ підвищення рівня обізнаності населення щодо профілактики інфекційних захворювань, в тому числі туберкульозу, ВІЛ-інфікування, вірусних гепатитів – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ підвищення рівня охоплення населення плановою імунопрофілактикою – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ підвищити медичні сервіси для надання медичної допомоги населенню області та внутрішньо переміщеним особам – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ підвищення рівня охоплення наркозалежних замісною підтримуючою терапією – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ вакцинація медичних працівників та пацієнтів із хронічною нирковою недостатністю проти вірусного гепатиту В – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ забезпечення устаткування для безпечної та якісної вакцинації – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ розбудова системи інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ зниження рівня смертності від інфекційних захворювань – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ підвищення рівня раннього виявлення туберкульозу на первинній ланці – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ підвищення рівня раннього виявлення інфікування ВІЛ та вірусними гепатитами – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ підвищення охоплення пацієнтів з комбінованою патологією ВІЛ/туберкульоз сучасним лікуванням – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ підвищення рівня прихильності пацієнтів з комбінованою патологією (ВІЛ + туберкульоз, ВІЛ + наркозалежність, туберкульоз + наркозалежність, ВІЛ + туберкульоз + наркозалежність) лікуванню запропонованими сучасними методами – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ проведення просвітницької роботи по стриманню розповсюдження гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ створення в області ефективної системи надання медичної допомоги в умовах пандемії – *Департамент охорони здоров'я облдержадміністрації*;
- ⇒ відновлення (будівництво) об'єктів інфраструктури стаціонарних госпіталів (польових мобільних госпіталів). *З метою підвищення рівня лікування та реабілітації військовослужбовців для здійснення заходів з відновлення будівель та споруд Військово-медичного клінічного центру Південного регіону Дачненська сільська ТГ у липні передала до обласного бюджету 200 млн. грн.*

⇒ **Очікувані результати:**

- реконструкція обласних лікарень (доросла та дитяча) Одеської області;
- збільшення кількості договорів з НСЗУ;
- зниження смертності від гострого коронарного синдрому на 5 % та від гострого ішемічного інсульту на 5 %;
- підвищення середнього рівня охоплення плановими профілактичними щепленнями на 15 %;

- збільшення кількості проведених мамографій серед жінок з груп ризику;
- збільшення відсотку раннього виявлення раку молочної залози, зниження кількості запущених форм раку молочної залози;
- охоплення 95% від підлягаючих медичних працівників та пацієнтів із хронічною нирковою недостатністю вакцинацією проти гепатиту В;
- збільшення обізнаності молоді у питання ВІЛ – інфекційних та методів профілактики;
- стримання розповсюдження в області гострої респіраторної хвороби COVID-19;
- покращення доступності та збільшення відсотку прихильності до лікування вірусних гепатитів В та С.
- оптимізації мережі закладів охорони здоров'я, що надають медичну допомогу, відповідно до потреб населення у медичній допомозі різних видів та інтенсивності;
- підвищення рівня лікування та реабілітації військовослужбовців;
- формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я області;
- реформа вторинної та третинної ланок медичної галузі надкласстерні, класстерні та загальні лікарні.

8.4. Культура

Пріоритетні напрямки та ключові кроки:

⇒ цифровізація культурного надбання полінаціональної Одещини (створено та наповнюється електронний портал про нерухому та нематеріальну культурну спадщину, музейні колекції, інформацію про заклади культури; комунікаційна електронна платформа «Багатонаціональна Одещина») – *Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації;*

⇒ просування мистецьких надбань Одещини до міжнародного культурного простору (організація виставок творів із колекцій Одеських музеїв в музеях світу, проведення міжнародних мистецьких фестивалів, робота щодо включення елементів нематеріальної культурної спадщини до Світової спадщини ЮНЕСКО, обмінні мистецькі проекти між Одещиною та європейськими регіонами-партнерами) – *Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації;*

⇒ відновлення пошкоджених об'єктів культури для забезпечення надання культурних послуг населенню (об'єкти культури с. Майори, с. Дачне, с. Повстанське (Одеський район). Реставрація знакових об'єктів культурної спадщини області (наразі існує необхідність реставрації ряду об'єктів національного значення: Одеська обласна філармонія, Одеський художній музей, Одеський музей західного та східного мистецтва, Аккерманська фортеця тощо) – *Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації;*

⇒ взаємодія з етнічними та релігійними спільнотами Одеської області й створення умов для забезпечення прав національних меншин та свобод віросповідання (розробка Регіонального плану заходів на 2023 року з виконання Стратегії сприяння реалізації прав і можливостей осіб, що належать до ромської національної меншини, в українському суспільстві на період до 2030 року;

підтримка діяльності НКТ, продовження проекту «Репресована духовність»; проведення комунікаційно-просвітницьких заходів щодо локальних етно-історичних особливостей Одещини тощо) – *Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації*;

⇒ продовження роботи зі збереження історичної пам'яті корінних народів України, жертв Голокосту та Голодомору, депортованих осіб (вшанування роковин пам'яті, проведення заходів, видання матеріалів) – *Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації*;

⇒ активізація роботи спрямованої на утвердження статусу української мови як державної в усіх сферах суспільного життя регіону (організація курсів; проведення заходів, спрямованих на популяризацію української літератури, українського кіномистецтва, театрального мистецтва) – *Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації*.

Очікувані результати:

- збереження та охорона культурних надбань Одещини;
- підвищення обізнаності населення України та світу про культурну спадщину області;
- поширення інформації у світі про культурні надбання регіону завдяки реалізації міжнародних проектів, активізація міжнародного співробітництва між культурними інституціями, підвищення зацікавленості щодо інвестування та фінансування культурних проектів регіону тощо;
- збереження об'єктів культурної спадщини області, надання якісних культурних послуг;
- інтеграція національних меншин в громадянське українське суспільство, в українську політичну націю, гармонізація міжетнічних та міжконфесійних відносин в Одеському регіоні.

8.5. Фізична культура і спорт

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ збереження існуючої мережі та забезпечення сталої роботи комунальних закладів фізичної культури і спорту в Одеській області;
- ⇒ забезпечення безпеки учасників навчально-тренувального процесу;
- ⇒ забезпечення органами місцевого самоврядування, комунальними закладами фізичної культури і спорту доступу населення до якісних фізкультурно-оздоровчих послуг, залучення різних верств населення до занять фізичною культурою і спортом;
- ⇒ забезпечення підготовки спортсменів Одеської області до участі у всеукраїнських та міжнародних змаганнях, підтримки резервного спорту та спорту вищих досягнень;
- ⇒ розвиток спортивної інфраструктури в Одеській області, реалізація раніше запланованих інфраструктурних проектів;
- ⇒ висвітлення підготовки та участі спортсменів Одеської області у всеукраїнських та міжнародних змаганнях, розвитку фізичної культури і спорту в ЗМІ, соціальних мережах з метою пропагування занять фізичною культурою і спортом серед населення області.

Ключові кроки:

- ✚ впровадження державних Електронних реєстрів сфери фізичної культури і спорту – *Управління фізичної культури та спорту облдержадміністрації*;
- ✚ забезпечення організації та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів - *Управління фізичної культури та спорту облдержадміністрації*.

Очікувані результати:

- збережено та забезпечено сталу роботу 100 % комунальних закладів фізичної культури і спорту в Одеській області;
- не менше 65 спортсменів Одеської області отримали щомісячну грошову допомогу за досягнення високих спортивних результатів на всеукраїнських та міжнародних заходах;
- відновлено реалізацію інфраструктурних проєктів сфери фізичної культури і спорту;
- проведено не менше 150 фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів в Одеській області
- забезпечено підготовку не менше 10 спортсменів, які входять до складу спортсменів-кандидатів для участі в Іграх XXXIII Олімпіади 2024 року в м. Париж.

8.6. Туристично-рекреаційна галузь

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ проведення інвестиційних та бізнес-форумів для залучення інвестицій, що збільшить туристичні потоки, зміцнить імідж області як курортно-рекреаційного та туристичного центру;
- ⇒ участь у розробці проєктних ідей та пропозицій для залучення необхідного фінансування на розбудову та підготовку необхідної туристичної інфраструктури для прийому гостей для відновлення туристичного потоку;
- ⇒ надання пропозицій для внесення змін до нормативно-правових актів, які регулюють питання розвитку туризму та курортів.

Ключові кроки:

- ✚ підвищити якість та конкурентоспроможність туристичного продукту – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації, територіальні громади, районні державні адміністрації*;
- ✚ покращити стан зон відпочинку на морському узбережжі, розвинути інфраструктуру рекреаційних територій, провести благоустрій парків та пляжів – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації, територіальні громади, районні державні адміністрації*;
- ✚ покращити загальну інформованість потенційних інвесторів про можливості інвестиційних вкладень в об'єкти рекреаційно-туристичного комплексу регіону – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму обласної облдержадміністрації*;
- ✚ сприяти появі нових туристично-екскурсійних маршрутів – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації*;
- ✚ популяризувати туристичний продукт через ярмаркову, виставкову та фестивальну діяльність – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації*;

✚ поліпшити доступ до інформації та підвищити рівень інформування про Одеську область з туристичного напрямку на телебаченні та у мережі Інтернет – *Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

- створення нових туристично-екскурсійних маршрутів;
- збільшення туристичного збору;
- участь у 5 заходах (форуми, виставки, круглі столи та інше) для залучення інвестицій у туристично-рекреаційну галузь.

8.7. Розвиток громадянського суспільства

Пріоритетні напрямки:

⇒ забезпечення ефективних процедур громадської участі у формуванні та реалізації державної політики на національному та регіональному рівні, вирішенні питань місцевого значення з урахуванням особливостей воєнного та післявоєнного стану;

⇒ створення сприятливих умов для формування та інституційного розвитку інститутів громадянського суспільства з урахуванням особливостей воєнного та післявоєнного стану;

⇒ стимулювання участі інститутів громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку області з урахуванням особливостей воєнного та післявоєнного стану;

⇒ створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці з урахуванням особливостей воєнного та післявоєнного стану;

⇒ створення умов для реалізації конституційних прав громадян на інформацію, забезпечення відкритості і прозорості у діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування через залучення засобів масової інформації до висвітлення їх діяльності з урахуванням особливостей воєнного та післявоєнного стану.

Ключові кроки:

✚ аналіз практики функціонування громадських рад при органах виконавчої влади та подальше удосконалення засад їх діяльності – *Управління комунікацій та інформаційної політики облдержадміністрації;*

✚ розроблення та впровадження онлайн-платформи для взаємодії органів виконавчої влади з громадянами та інститутами громадянського суспільства, що забезпечуватиме, зокрема, доступ до механізмів електронних консультацій з громадськістю та громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади – *Управління комунікацій та інформаційної політики облдержадміністрації;*

✚ вивчення регіональних практик громадської участі у формуванні та реалізації державної політики в області, вирішенні питань місцевого значення – *Управління комунікацій та інформаційної політики облдержадміністрації;*

✚ створення сприятливих умов для реалізації громадянами права на об'єднання, підвищення рівня залученості громадян до діяльності інститутів громадянського суспільства – *Управління комунікацій та інформаційної політики облдержадміністрації;*

✚ сприяння розвитку волонтерської діяльності – *Управління комунікацій та інформаційної політики облдержадміністрації;*

✚ сприяння органами державної влади підвищенню рівня обізнаності громадян, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування про роль інститутів громадянського суспільства – *Управління комунікацій та інформаційної політики облдержадміністрації;*

✚ налагодження органами державної влади інформування про дієві механізми міжсекторальної співпраці на всіх рівнях, можливості отримання державної підтримки інститутами громадянського суспільства шляхом розповсюдження відповідних інформаційних матеріалів, проведення інформаційних заходів – *Управління комунікації та інформаційної політики облдержадміністрації.*

Очікувані результати:

- продовження використання різних інструментів громадської участі та взаємодії з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, що відповідають демократичним стандартам: публічні консультації, референдуми, загальні збори (конференції) жителів за місцем проживання, місцеві ініціативи, громадські слухання, звернення, у тому числі електронні петиції, громадський бюджет, громадська експертиза, діяльність консультативно-дорадчих органів та інші;
- підвищення рівня активності громадян до об'єднання для спільної у тому числі волонтерської діяльності;
- зростання рівня участі інститутів громадянського суспільства у вирішенні соціально-економічного розвитку області;
- консолідація інститутів громадянського суспільства області;
- зростання рівня прозорості та відкритості діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

9. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Пріоритетні напрямки:

- ⇒ створення нових та розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду області;
- ⇒ налагодження співпраці з органами місцевого самоврядування, науковими та навчальними закладами, установами природно-заповідного фонду, громадськими організаціями щодо виявлення і підготовки пропозицій по заповіданню цінних природних комплексів та об'єктів;
- ⇒ створення належних умов для охорони, збереження та розвитку існуючих об'єктів природно-заповідного фонду;
- ⇒ збільшення інвестиційної привабливості природно-заповідного фонду за рахунок попиту на різні види рекреаційної та туристичної діяльності;
- ⇒ підвищення екологічної свідомості широких верств населення;
- ⇒ забезпечення екологічної безпеки шляхом запобігання або зниження рівня забруднення навколишнього середовища, зменшення обсягів відходів, викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти;
- ⇒ організація державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря на території Одеської області;
- ⇒ провадження системи управління відходами в Одеській області;
- ⇒ ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ в межах відповідних територій;
- ⇒ розроблення та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів органами місцевого самоврядування;
- ⇒ утворення постійно діючих комісій з виявлення та обліку безхазяйних відходів в межах відповідних територій;

- ⇒ розроблення регіональної та місцевих стратегій адаптації до зміни клімату.
- ⇒ розрахунок завданих збитків навколишньому природному середовищу внаслідок російської агресії Одеської області;
- ⇒ відтворення лісів, створення нових та реконструкція існуючих пожегозахисних лісових смуг;
- ⇒ формування екомережі та розроблення місцевих схем формування екомережі.

Ключові кроки на 2023 рік

✚ забезпечення реалізації регіональної Програми збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки – *Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ розробка Програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря для зони Одеської області – *Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ посилення нагляду (контролю) спеціально уповноваженими на це органами виконавчої влади з метою забезпечення дотримання вимог законодавства про охорону довкілля місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами – *Державна екологічна інспекція Південно-Західного округу (Миколаївська та Одеська області), Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ виконання робіт з розчистки русел річок, захист від підтоплення та затоплення населених пунктів Одеської області – *Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ розчистка каналів та шлюзів, які наповнюють Придунайські озера – *Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, територіальні громади, Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ капітальний ремонт каналізаційних очисних споруд – *Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації, територіальні громади, Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ в межах відповідних територій – *районні державні адміністрації, територіальні громади, Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ розроблення та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів органами місцевого самоврядування – *територіальні громади, Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності облдержадміністрації*;

✚ утворення постійно діючих комісій з виявлення та обліку безхазяйних відходів в межах відповідних територій – *територіальні громади, Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, обсягів і місць їх видалення – *Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ ведення реєстру місць видалення відходів – *Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ створення нових та розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду – *територіальні громади, Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ створення належних умов охорони, збереження та розвитку існуючих об'єктів природно-заповідного фонду – *Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ забезпечення екологічно-безпечного збирання, перевезення, утилізації/видалення непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин та тари з-під них – *Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ інформування населення про стан навколишнього природного середовища в Одеській області – *Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*;

✚ координація та/або участь у розрахунках збитків завданих навколишньому природному середовищу внаслідок військової агресії російської федерації на території області – *Державна екологічна інспекція Південно-Західного округу (Миколаївська та Одеська області), Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації*.

Очікувані результати:

➤ збільшення кількості територій та об'єктів природно-заповідного фонду Одеської області на 0,4 %;

➤ зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами на 5 %;

➤ ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ;

➤ регулювання господарської діяльності з використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

➤ вивезення непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на утилізацію/видалення;

➤ збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману;

➤ розрахунки збитків завданих навколишньому природному середовищу внаслідок всіх випадків військової агресії російської федерації на території області.

10. Основні показники соціально-економічного розвитку Одеської області на 2023 рік

Показники	2021 рік факт	2022 рік очікуваний результат	2023 рік прогноз	2023 рік до 2022 року, %
Індекс промислової продукції, %	107,0	55,0	110,0	+55,0в.п
Обсяг реалізованої промислової продукції, млн грн	94 699,0	55 000,0	73 000,0	+ 32,7
Індекс сільськогосподарського виробництва, %	192,0	77,2	121,2	x
Валова продукція сільськогосподарства у всіх категоріях господарств у цінах 2016 року, всього млн грн	33 106,4	25 555,6	30 977,5	121,2
у т.ч. рослинництва	30 308,0	23 027,0	28 475,6	123,7
тваринництва	2 798,4	2 528,6	2 501,9	98,9
Сальдо торговельного балансу, млн дол. США	- 202,6	+112,0	+44,0	x
Обсяг експорту товарів – всього, млн дол. США	1 697,8	2060,0	2100,0	101,9
Обсяг експорту послуг – всього, млн дол. США	946,3	460,0	474,0	103,0
Обсяг імпорту товарів – всього, млн дол. США	2 311,1	2070,0	2180,0	105,3
Обсяг імпорту послуг – всього, млн дол. США	535,6	338,0	350,0	103,6
Обсяг прямих іноземних інвестицій – всього, млн дол. США	1 502,9	1 247,5	1 264,0	101,3
Обсяг капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування у фактичних цінах, млн грн	18 853,7	4 500,0	10 500,0	+ 133,3

Обсяг виконаних будівельних робіт, млн грн	35 693,3	7 200,0	23 000,0	+219,5
Введення в експлуатацію загальної площі житла за рахунок усіх джерел фінансування, тис. м ²	1 038,9	650,0	880,0	+35,4
Оборот роздрібною торгівлі (з урахуванням товарообороту як юридичних, так і фізичних осіб) – у фактичних цінах, млн грн	105 796,4	70 900,0	95 000,0	+34,0
Індекс споживчих цін, %	110,4	127,0	130,0	- 3,0 в.п.
Середньомісячна заробітна плата працівників:				
номінальна, грн	12 326	12 050	13450	+ 11,6
номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, відсотків до попереднього року	108,6	75,0	80,0	+ 5,0 в.п.
Чисельність населення у віці 15-70 років, зайнятого економічною діяльністю, тис. осіб	979,6	970,0	994,0	+ 2,5
Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років у відсотках до населення відповідної вікової групи, %	56,5	48,2	56,9	+ 8,7 в.п.
Рівень безробіття, визначений за методологією МОП, відсотків до економічно активного населення у віці від 15 до 70 років, %	7,3	15,6	8,3	- 7,3 в.п.

*Прогнозні показники на 2024-2025 роки будуть розраховані після прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України».

11. Регіональні програми, реалізація яких здійснюватиметься у 2023-2025 роках

№ з/п	Назва програми	Строк дії програм	Відповідальний виконавець програми
1	Обласна програма розвитку освіти Одещини на 2022-2024 роки	2022-2024	Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації
2	Обласна цільова Програма «Здоров'я Одещини на 2021-2023 роки»	2021-2023	Департамент охорони здоров'я обласної державної адміністрації
3	Обласна комплексна програма соціальної підтримки населення на 2021-2023 роки «Соціальний захист населення в Одеській області»	2021-2023	Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
4	Комплексна програма запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, забезпечення гендерної рівності, протидії торгівлі людьми на період до 2023 року	2020-2023	Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
5	Обласна комплексна програма «Культура Одещини – 2020-2023 роки»	2020-2023	Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини обласної державної адміністрації
6	Комплексна регіональна програма забезпечення громадян житлом в Одеській	2019-2023	Управління капітального будівництва обласної

№ з/п	Назва програми	Строк дії програм	Відповідальний виконавець програми
	області на 2019-2025 роки		державної адміністрації
7	Програма забезпечення житлом в Одеській області внутрішньо переміщених осіб, учасників проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасників проведення операції об'єднаних сил (ООС) на 2020-2024 роки	2020-2024	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації Одеське регіональне управління Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
8	Регіональна Програма розвитку агропромислового комплексу Одеської області на 2019-2023 роки «Аграрна Одещина»	2019-2023	Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин обласної державної адміністрації
9	Про затвердження Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації
10	Регіональна цільова програма енергоефективності Одеської області на 2020-2023 роки	2020-2023	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації
11	Регіональна програма з благоустрою населених пунктів Одеської області на 2020-2024 роки	2020-2024	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації
12	Програма газифікації Одеської області на 2010-2035 роки	2010-2035	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації ВАТ «Одесагаз»
13	Обласна Програма надання фінансової підтримки комунальним підприємствам (установам, організаціям) спільної власності територіальних громад Одеської області, які забезпечують діяльність обласної ради та обласної державної адміністрації, та діяльність яких спрямована на забезпечення соціально- економічного розвитку регіону, на 2020-2023 роки	2020-2023	Одеська обласна рада Департамент фінансів обласної державної адміністрації
14	Програма сприяння розвитку міжнародної та інвестиційної діяльності Одеської області на 2021- 2023 роки	2021-2023	Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму
15	Програма висвітлення діяльності Одеської обласної ради у засобах масової інформації на	2021-2023	Одеська обласна рада

№ з/п	Назва програми	Строк дії програм	Відповідальний виконавець програми
	2021-2023 роки		
16	Програма розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021-2023 роки	2021-2023	Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації
17	Програма розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2021-2023 роки	2021-2023	Департамент інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму Одеської обласної державної адміністрації
18	Обласна комплексна програма розвитку фізичної культури і спорту в Одеській області на 2022-2024 роки	2022-2024	Управління фізичної культури і спорту обласної державної адміністрації
19	Регіональна програма цифрової трансформації Одеської області на 2021- 2023 роки	2021-2023	Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації
20	Обласна цільова соціальна програма «Молодь Одещини» на 2021-2025 роки	2021-2025	Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації
21	Обласна цільова комплексна програма національно- патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки	2021-2025	Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації
22	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки	2021-2024	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації
23	Регіональна програма з підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім»	2021-2025	Одеський обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі
24	Регіональна програма «Ліси Одещини на 2021- 2025 роки»	2021-2025	Одеське обласне управління лісового та мисливського господарства
25	Програма підтримки місцевих органів виконавчої влади Одеської області з питань реалізації реформ та делегованих місцевим радам повноважень на 2021-2023 рік	2021-2023	Департамент фінансів обласної державної адміністрації
26	Регіональна програма створення страхового фонду документації Одеської області на 2023-2027 роки	2023-2027	Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами обласної державної адміністрації
27	Регіональна цільова програма сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2023-2026 роки	2023-2026	Управління комунікацій та інформаційної політики обласної державної адміністрації
28	Регіональна програма розвитку автомобільних доріг загального користування місцевого значення Одеської області на 2023 рік	2023	Департамент капітального будівництва та дорожнього господарства обласної державної адміністрації
29	Програма розвитку та функціонування	2023-2025	Департамент культури,

№ з/п	Назва програми	Строк дії програм	Відповідальний виконавець програми
	української мови як державної в усіх сферах суспільного життя у Одеській області на 2023-2025 роки		національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини обласної державної адміністрації
30	Обласна комплексна цільова програма «Безпечна Одещина» на 2022-2024 роки	2022-2024	Департамент фінансів обласної державної адміністрації
31	Регіональна програма цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки Одеської області на 2022-2025 роки	2022-2025	Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами обласної державної адміністрації
32	Регіональна комплексна програми з охорони довкілля на 2023 рік	2023	Департамент екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації
33	Програма зайнятості населення Одеської області на 2023 рік	2023	Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації

12. Основні напрямки розвитку та пріоритетні проєкти на 2024-2025 роки

Транспортна галузь

1. У 2024 році передбачається передача в концесію трьох портів - Ізмаїльський, Одеський та Чорноморський. Так, у порту Одеси планують передати у концесію пасажирський термінал. Потужності оцінюють у 52,6 млн доларів. За попередніми даними, концесійний проєкт передбачає передачу:

- яхтного комплексу загальною площею 15 500 кв. м та місткістю 86 суден;
- морської галереї площею 23 600 кв. м та можливістю приймати 1 млн пасажирів на рік;
- відкритих майданчиків площею 4000 кв. м;
- концертно-виставкового залу на 1000 місць і загальною площею 4970 кв. м.

У порту Чорноморська планують передати у концесію перший контейнерний термінал та поромний комплекс. Проєкт оцінюють у 48-160 млн доларів.

Вартість передачі порту Ізмаїл наразі не визначили. Проєктна потужність порту становить 8,5 млн тонн, він здатний завантажувати до 23 288 тонн на добу. Максимально можлива кількість оброблених суден — 6070 одиниць на рік. Валова інтенсивність обробки суден з навалювальними вантажами складає 5000 тонн на добу.

2. У зв'язку з блокуванням рф морських портів Великої Одеси постало питання пошуку нових альтернативних маршрутів транспортування вантажів, зокрема агропромислової продукції, до країн ЄС та інших ринків через Європу. Передбачається реалізація таких масштабних проєктів для нашого регіону:

- побудова мостового переходу через річку Дунай: Орлівка, Україна – Ісакча, Румунія, що дозволить інтегрувати українські шляхи до транс'європейської транспортної мережі, пришвидшити розвиток територій та посилити міжнародне економічне співробітництво з сусідніми країнами;

- будівництво залізничної ділянки Ізмаїл – Рені, що забезпечить збільшення навантаження на МТП Рені, зниження витрат перевізників на транспортування вантажів та посилить конкурентоспроможність виробників на європейському ринку.

3. Проєкт з відновлення «Міжнародного аеропорту «Ізмаїл» передбачає реконструкцію покриттів та обладнання злітно-посадкової смуги для можливості обслуговування повітряних суден лоу-кост авіакомпаній (A320 та B737-800); будівництво нового пасажирського терміналу; розвиток авіаційної та неавіаційної інфраструктури на умовах державно-приватного партнерства (готельний комплекс, вантажно-логістична інфраструктура, розбудова інфраструктури бізнес-авіації). Загальна вартість проєкту була до війни близько 650 млн грн.

Потребує оновлення проєктно-кошторисна документація на реконструкцію злітно-посадкової смуги, будівель та споруд.

4. Реконструкція автодороги М-14 міжнародного значення на території південних областей.

Міжнародна автомобільна дорога загального користування державного значення М-14 «Одеса-Мелітополь-Новоазовськ» на ділянці Одеса-Миколаїв-Херсон, є важливою для економічного та соціального розвитку південних регіонів та зміцнення оборонного потенціалу України.

З метою забезпечення стратегічної безпеки півдня Одеської області при надзвичайних ситуаціях необхідно провести реконструкцію дороги шляхом розширення її до 4 смуг та доведення до першої категорії.

5. Будівництво автомобільної дороги з мостовим переходом через Дністровський лиман.

Сьогодні стан дорожнього покриття та пропускна здатність причорноморських доріг у межах від гирла Дунаю до гирла Дніпра стають важливим елементом стримання в рамках стратегії національної безпеки. У цьому контексті необхідно виділити вразливість транспортної логістики по переміщенню необхідних сил у зону між Дунаєм та Дністром. Стратегічним напрямком вирішення питання транспортного з'єднання цієї території з центром Одеської області є будівництво мосту через Дністровський лиман.

Крім того, введення в дію поромного комплексу «Орлівка-Ісакча» через Дунай в Ізмаїльському районі і зростаюча кількість транспорту, який користується цією переправою, дають можливість стверджувати, що міст через Дністровський лиман не тільки стратегічно важливий, але і економічно доцільний, оскільки скоротить дорогу транспортного потоку на південь Європи.

Енергетика

Будівництво ПЛ 330 кВ «Новоодеська-Арциз» та дороги в обхід с. Паланка.

Сьогодні споживачі південно-західної частини Одеської області залежні від енергосистеми Республіки Молдова (110-440 кВ). Проєкт будівництва ПЛ 330кВ «Новоодеська-Арциз» із заміною АТ-2 на ПС 330кВ «Арциз», визначений як один з пріоритетних проєктів по південному регіону. Орієнтовна вартість до війни була близько 1 млрд 300 тис. грн. Протяжність складатиме 79,8 км.

У процесі співпраці з НЕК «Укренерго» до проєкту відводу земельних ділянок під ПЛ 330кВ Новоодеська-Арциз додано реалізацію проєкту ДП «Укравтодору» по відводу земельної ділянки під будівництво дороги державного значення М-15 «Одеса-Рені» (на м. Бухарест) в обхід Республіки Молдова I-II категорії.

Для забезпечення будівництва НЕК «Укренерго» викуплено у АТ «ДТЕК Одеські електричні мережі» ПЛ 110кВ Канал-Староказаче, що дозволить використати її трасу для будівництва ПЛ 330 кВ «Новоодеська-Арциз», мінімізує вплив на навколишнє оточуюче середовище та прискорить реалізацію даного проєкту. Триває процедура переоформлення для подальшої передачі в користування НЕК «Укренерго» у встановленому порядку 35 земельних ділянок водно-болотних угідь.

За результатами робочої поїздки Президента України В.Зеленського до Одеської області 31 травня 2023 року Прем'єр-міністром України надано доручення опрацювати питання щодо забезпечення будівництва нової ЛЕП 330 кВ «Новоодеська – Арциз» та запуску її в роботу не пізніше 1 липня 2024 року.

Промисловість

Перспективним напрямком розвитку промисловості області є **відновлення діяльності Одеського нафтопереробного заводу та Одеського припортового заводу.**

Одеський нафтопереробний завод – один із п'яти нафтопереробних заводів України і стратегічно важливий об'єкт для економіки держави, який припинив випуск нафтопродуктів який з 2014 року. У результаті тривалого простою, відсутності належної охорони підприємства зростає загроза

техногенного та екологічного характеру для великої території м. Одеси та Одеської області. В умовах війни Одеський НПЗ практично єдине профільне підприємство України, де максимально збережене технологічне обладнання з переробки нафти.

Відновити діяльність заводу можливо шляхом передачі активів в управління державної нафтопереробної компанії «Укртатнафта» або в новоутворене державне підприємство окремого підпорядкування на період до виходу на проектні потужності.

Для відновлення діяльності необхідно розглядати варіанти пуску окремих підрозділів у наступній послідовності та з необхідним обсягом фінансування:

- автономний запуск «Енергоцеху» (виробництво теплової та електроенергії). Враховуючи ситуацію в енергетиці країни, відновлення роботи цеху є вкрай актуальним, що дасть можливість виробляти 17,6 МВт електроенергії (17% постачання в енергосистему м. Одеса), що сприятиме зниженню енергозалежності регіону;

- відновлення роботи резервуарного парку - приймання, зберігання та відвантаження нафтопродуктів, перевалка з водного транспорту;

- пуск установок переробки нафти;

- пуск усіх установок заводу та вихід на проектну потужність.

З початку 2021 року АТ «**Одеський припортовий завод**» працювало у безперебійному режимі з частковою завантаженістю виробничих потужностей (1 агрегат аміаку та 2 агрегати карбаміду).

18 вересня 2021 року через ситуацію, яка склалась на світовому та національному ринку добрив і природного газу, підприємство зупинило свою виробничу діяльність. Починаючи з 24.02.2022 по теперішній час АТ «ОПЗ» знаходиться у стані простою.

Разом з цим, від початку поточного року правлінням АТ «ОПЗ» вживаються заходи направлені на відновлення виробничої діяльності підприємства.

З огляду на повністю зупинені виробничі потужності АТ «ОПЗ», враховуючи дефіцит мінеральних добрив, як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому, правлінням АТ «ОПЗ» розглядається можливість запуску основних потужностей заводу. За результатами робочої поїздки 31 травня 2023 року Президента України В. Зеленського до Одеської області прийнято рішення щодо відновлення безпечної роботи підприємства АТ «Одеський припортовий завод».

Також планується реалізація низки інвестиційних проєктів.

- ТОВ «Одеський осетринницький комплекс» - модернізація та розвиток рибного господарства (розширення виробничих потужностей з вирощування та переробки риби);

- Індустріальний парк «ЕКОПОРТ» - основні види діяльності: харчова переробна промисловість; машинобудування у форматі крупноузлового складання, інші види промисловості. У 2024 році заплановано інфраструктурно облаштувати інженерно-транспортною територією. Загальний розмір капіталовкладень – орієнтовно 8,5 млрд грн.

- Індустріальний АгроТехнопарк «Буджак» (Суворовська селищна рада Ізмаїльського району) - основні види діяльності: перероблення та консервування фруктів і овочів; виробництво: олії з нішевих культур, майонезу, крафтових сирів та бринзи, консервів з гусячого м'яса та паштетів;

виготовлення виробів з рослинних матеріалів (очерет, виноградна лоза); виробництво шкіри, виробів з овечої шкіри та шерсті, пухових ковдр, подушок та теплої одягу з наповнювачем з гусячого пуху, пелетів з відходів лісового і сільського господарства та біо кормів для тварин. Загальний розмір капіталовкладень – орієнтовно 0,5 млрд грн.;

-Індустріальний парк «UKRGLASS INDUSTRY LLC» (Зеленогірська громада, Подільський район (комплекс «Заплавський цукровий завод») – основні види діяльності: виробництво флоат-скла, листового та автомобільного скла, виробництво склопакетів. Загальний розмір капіталовкладень – орієнтовно 11 млрд грн.

Сільське господарство

Продовжиться реалізація проекту з відновлення меліоративної системи. Аграрний сектор був та залишається в пріоритеті, у т.ч. розвиток овочівництва та садівництва, що сприятиме створенню та ефективному функціонуванню переробних плодово-овочевих підприємств. Для реалізації цієї мети в регіоні є родючі землі, однак необхідно реконструювати та модернізувати меліоративні зрошувальні системи. ОДА вже розпочала роботу у даному напрямку. Сьогодні затверджено 12 пріоритетних об'єктів відновлення зрошення в Одеській області на суму 750 млн грн. Проєкт передбачає:

- відновлення системи зрошення – орієнтовно до 100 тис га землі;
- збільшення урожайності в регіоні зернових культур на 50%;
- збільшення урожайності в регіоні овочевих культур на 85%.

Пріоритетне значення також має розбудова мережі промислових холодильних фрукто- та овочесховищ вздовж магістральних автодоріг.

Екологія

Проведення термінових ремонтних робіт на дамбі Хаджибейського лиману.

На даний час у місті Одесі склалася дуже серйозна ситуація на дамбі Хаджибейського лиману, по якій проходить об'їзна автомобільна дорога Одеси від селища Усатове до селища Котовського. Дамба в аварійному стані та потребує вжиття термінових заходів з відновлення її властивостей або реконструкції.

В умовах війни аварійність дамби може стати засобом наступу в руках ворога через можливість її прориву із незначним використанням наступальної ракетно-бомбової зброї.

На сьогодні не визначено будівельно-технічного, юридичного та експлуатаційного статусу зазначеного об'єкту, включаючи кадастрові характеристики щодо земельної ділянки, в зоні якої розташована дана споруда, також принциповим є аварійний стан «дамби».

Наслідки потенціального прориву зазначеного «гідротехнічного об'єкту» через сезонні повені, раптові «залпові зливи» та регулярний багаторічний цикл інтенсивного обмерзання та відтавання будівельних конструкцій можуть призвести до затоплення території міста площею понад 23,0 км² (майже 50-ти промислових підприємств), що виведе з ладу системи енергозабезпечення, водопостачання та водовідведення Суворовського району Одеси та центральної частини міста з населенням понад 500 тисяч осіб. При цьому «дамба Хаджибейського лиману» є основою ділянки автомобільної дороги

міжнародного значення М-28, що проходить територією новоствореного Одеського району - через смт Нові Біляри та Чорноморське.

Проте вирішення зазначеної проблемної ситуації можливо лише через комплекс заходів з капітального ремонту та реконструкції існуючого інженерного спорудження, що одночасно виконує функції гідротехнічного та транспортного об'єкту.

Водночас питання водовідведення в районі Хаджибейського лиману на території області мають розглядатися і вирішуватися комплексно та одночасно з вирішенням проблемних питань Куяльницького лиману, який отримав статус Національного природного парку.

Враховуючи дефіцит води у Куяльницькому лимані та надлишок у Хаджибейському, пропонується варіант щодо перекачування води у Куяльницький лиман з Хаджибейського шляхом очищення та доведення води до відповідних параметрів через віддалений випуск.

Пояснювальна записка
до проєкту рішення обласної ради «Про затвердження
Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської
області
на 2023 рік та основні напрямки розвитку на 2024-2025 роки»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проєкту рішення

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та статті 18 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», п.3.7. Регламенту Одеської обласної ради VIII скликання від 18 грудня 2020 року №10-VIII (зі змінами) Програма соціально-економічного та культурного розвитку області подається до обласної ради.

2. Мета та шляхи її досягнення

Отримання результатів соціально-економічного розвитку Одеського регіону від роботи районних, міських, селищних, сільських рад, підрозділів обласної та районних державних адміністрацій, державних та недержавних установ та організацій регіону за 2022 рік, які свідчать як про досягнення певних позитивних результатів, так і про недостатнє зростання або невиконання окремих показників, передбачених Програмою. Визначено основні завдання економічного і соціального розвитку області на 2023-2025 роки.

3. Правові аспекти

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року №621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєкту державного бюджету», від 31 травня 2021 року №586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки».

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Не потребує фінансування з обласного бюджету.

5. Позиція заінтересованих органів

Проєкт рішення погоджений з керівництвом обласної державної (військової) адміністрації.

6. Регіональний аспект

Проєкт рішення стосується питання формування та розвитку адміністративно-територіальних одиниць регіону.

7. Запобігання корупції

У проєкті рішення відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

Відповідальним виконавцем є Одеська обласна державна (військова) адміністрація в особі Департаменту економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації.

В.о. директора Департаменту економічної
політики та стратегічного планування

Олексій ДМИТРЕНКО